

Mamei mele, cu recunoștință

Nu te gândi niciodată că ai încheiat deja sau ai făcut tot posibilul. Aceasta este o scurtătură spre subminarea propriului potențial.

Donald J. Trump

Nu trebuie să fii trist că n-ai fost remarcat. Fii trist că n-ai făcut nimic remarcabil.

Confucius

CUPRINS

Capitolul I

1.1. Despre fotbaliștii copii și juniori	14
1.2. Despre vârstele convenționale și clasificarea acestora	18
1.3. Evoluția și complexitatea acesteia	20
1.4. Copiii fotbaliști de 7-11 ani	21
1.4.1. Creșterea intelectuală	22
1.4.2. Creșterea socială	23
1.4.3. Creșterea afectivă	23
1.4.4. Creșterea etică	25
1.5. Copiii fotbaliști de 12-15 ani	26
1.5.1. Creșterea intelectuală	26
1.5.2. Creșterea socială	28
1.5.3. Creșterea afectivă	29
1.5.4. Creșterea etică	30
1.6. Fotbaliștii între 16-18 ani	30
1.6.1. Creșterea intelectuală	31
1.6.2. Creșterea socială	31
1.6.3. Creșterea afectivă	32
1.6.4. Creșterea etică	32
1.7. Identificarea talentelor în fotbal	33

Capitolul II

2.1. Antrenorul. Figura acestuia la primele vârste de instruire	48
2.2. Categoriile de antrenori	48
2.3. Competența antrenorului la primele vârste de instruire	49
2.4. Autocunoașterea	50
2.5. Autoevaluarea	50
2.6. Autoritatea și lucrul în echipă	51
2.7. Ce sarcini va avea antrenorul?	52
2.7.1. Sarcina educativă	52
2.7.2. Sarcina de transformare a copiilor și juniorilor	53
2.7.3. Sarcina de moderație	54
2.7.4. Sarcina de comunicare	56
2.7.5. Antrenorul ca teoretician și practician	57
2.7.6. Numărul de jucători	58
2.7.7. Antrenorul și lipsa timpului	58
2.7.8. Graba în a obține rezultate imediate. Uzura antrenorului	59

Capitolul III

3.1. Triunghiul magic	62
3.1.1. <i>Familia</i>	62
3.1.2. <i>Școala</i>	63
3.1.3. <i>Grupul de prieteni</i>	63

Capitolul IV

4.1. Despre arbitri și sarcina lor în joc	66
4.2. Autoritatea arbitrilor	66
4.3. Viziunea și evaluarea jocului	67
4.4. Arbitrajul și conducerea echipelor	67

Capitolul V

5.1. Concluzii finale	70
-----------------------------	----

BIBLIOGRAFIE	73
---------------------------	----

CONDUCEREA UNEI ECHIPE ANTRENORUL ȘI FIGURA ACESTUIA

Antrenorul, cel care conduce echipa. Tendințe

De-a lungul timpului și a evoluției permanente a jocului de fotbal, antrenorul, singurul vinovat în cazul unui eșec și întotdeauna primul demis, a avut o filozofie personală. Marii antrenori s-au ghidat după principii emise de ei, preferând zicala arhicunoscută la noi: „dacă e să pierd, prefer să pierd pe mâna mea”.

Nu există antrenor care să pornească la drum cu o echipă și care să nu-și stabilească anumite principii de antrenament și de joc, o anumită strategie care reprezintă de fapt filozofia acestuia. Cei care nu fac acest lucru, care se bazează pe șansă și intuiție, nu pot reuși decât întâmplător, în nici un caz pe termen lung.

În ultimii ani se vorbește mult despre cultura fotbalistică. Aceasta se referă la antrenori, la echipe de club, la diferite țări și este dată de rezultatele obținute.

Jocul a devenit incontestabil mai rapid, ceea ce a condus la noi mari cerințe pentru jucători, atât pe plan fizic cât și tehnic. Jucătorii de astăzi trebuie să accepte un stil de viață profesionist și de muncă grea sub toate aspectele jocului lor. Chiar apărătorii trebuie să-și îmbunătățească cunoștințele tehnice, pentru că este imperativ ca și ei să ia parte la construcția jocului. Totul s-a îmbunătățit, inclusiv tratamentul medical. De asemenea, presiunea a crescut, iar sponsorii vor rezultate. Jucătorii sunt vedete și toți trebuie să se descurce cu media – au apariții în presă și la TV înainte de joc, după joc, trebuie să fie atenți la declarații etc.

Legea Bosman a schimbat atitudinea jucătorilor în sensul că banii, din ce în ce mai mulți în fotbal, au devenit prioritatea lor, iar impresarii îi înnebunesc pur și simplu. Alt aspect al acestei legi este mișcarea jucătorilor peste granițe. Intrând în Uniunea Europeană (România), vin și pleacă de la noi jucători într-o circulație liberă privind dreptul la muncă. Nu de multe ori cei care vin sunt și cei mai buni, aceștia luând locul unor tinere talente autohtone. Dar investiția făcută trebuie justificată, nu? Din acest punct de vedere echipele naționale (juniori, tineret, seniori) sunt „secate” de

jucători. Și ne mirăm că rezultatele sunt cele care sunt, evident, nu întotdeauna. Dar concurența rămâne deschisă la nivel de antrenori și jucători!

Consider că fotbalul trebuie jucat și nu la întâmplare! În acest sens tehnica trebuie asimilată de la cea mai fragedă vârstă pentru a nu apărea mai târziu deficiențe în exprimare.

Spectrul tehnic trebuie rezolvat prin jocurile creative (jocuri pentru dribling, jocuri pentru tras la poartă etc.). A apărut și termenul de **timp tehnic-surpriză**, timp în care jucătorul trebuie să execute un dribling, o preluare, cu o mișcare mai rapidă decât adversarul.

Astăzi, în special Messi (și nu numai el) execută nenumărate gesturi tehnice (în criză de timp-spațiu) neașteptate, care surprind deseori adversarul.

Referitor la anumite elemente cheie, Andy Roxburgh, fost șef al Comisiei Tehnice UEFA, spunea că fiecare dintre noi trebuie să reflectăm la ele. Care sunt aceste elemente?

1. Profilul antrenorului care învinge;
2. „Ingredientele” echipei învingătoare;
3. De ce jucător depinde succesul (portarul, coordonatorul, golgeterul);
4. Sistemul sau strategia care favorizează succesul;
5. Formarea tinerilor jucători în spiritul de a învinge;
6. Motivațiile jucătorilor pentru a învinge;
7. Mentalitatea învingătorului;
8. Managementul jucătorilor tineri;
9. Calitățile învingătorului;
10. Când o victorie devine o problemă (înlăturarea egoismului). Eu, eu, eu ...
11. Cum înțelegem înfrângerea, cum o gestionăm;
12. Măsurile pentru a crea o victorie, pentru a limita elementul șansă;
13. Victorie cu orice preț? Calitatea jocului la baza rezultatului;
14. Cum educăm antrenorii pentru a avea spirit de învingător. Disparația dorinței de a câștiga – un mare pericol.

În fotbal, multe pot fi percepute ca fiind un succes, numai că perspectivele posibile sunt total diferite. O gândire orientată spre succes privește victoriile și locul din clasament drept cei mai importanți indicatori ai succesului. În schimb, un antrenor orientat spre performanță și spre dezvoltare ar considera drept un succes crearea unor bune condiții de lucru și atingerea unei creșteri a randamentului, pentru

a-și evidenția amprenta și pentru a lăsa o moștenire. Probabil că, în condiții nefavorabile, un succes poate fi considerat și simplul control al derulării lucrurilor și supraviețuirea în meserie. Dintr-un punct de vedere economic, sprijinul suporterilor și succesul financiar pot să se afle pe primul loc.

În funcție de perspectiva din care se privește fotbalul, succesul va fi considerat mereu individual și pornind de la stările de fapt la vremea respectivă. Premisele financiare, organizatorice și interne ale echipei definesc ceea ce, de fapt, poate fi realizat și ceea ce, în consecință, va determina succesul.

La polul opus se situează eșecul, care corespunde situației concrete din cadrul clubului sau din interiorul echipei.

Sigur că și eșecul poate să aibă mai multe fațete și să fie reflectat într-un spectru larg. Rezultatele proaste pot să determine o imagine negativă sau greșeli ale antrenorului. Pierderea controlului și o proastă comunicare se repercutează negativ asupra relațiilor din sânul echipei și din jurul ei. Uneori, eșecul rezultă, pur și simplu, numai din decizii greșite sau din ghinion.

Mulți dintre factorii ce determină succesul sau eșecul trebuie puși în interacțiune cu oamenii. De aceea, este important să se conclueze pe plan personal.

„Abordați lucrurile pe un plan personal”. Astfel șansele eșecului sunt minimizate atunci când există o bună relație între antrenor și jucători. Deoarece acest factor de influență nu trebuie subestimat la nivelul de vârf al fotbalului, el va căpăta ulterior o atenție aparte.

Spania servește actualmente multor experți drept exemplu al unei căi de succes. Echipei naționale i-a reușit, prin intermediul hat-trick-ului reprezentat de titlurile europene din 2008 și 2012 și de cel mondial din 2010, o colecție de titluri ieșită din comun. Și în competițiile echipelor naționale de juniori, Spania s-a remarcat în ultima vreme prin mai multe titluri cucerite. Pe lângă acestea, fotbalul spaniol este bine reprezentat și în planul competițiilor europene între cluburi.

FC Barcelona, al cărei stil de joc este aproape identic celui al echipei naționale a Spaniei, a câștigat Champions League în 2009 și 2011, jucând semifinalele în 2010, 2012 și 2013.

Să nu uităm că aceasta a câștigat toate titlurile europene și mondiale în număr de 6 în anul 2011 (Campionatul Spaniei, Cupa Spaniei, Supercupa Spaniei, Liga Campionilor în Europa, Supercupa Europei și Cupa Mondială a Cluburilor).

Sunt convins că va trece mult timp până când o altă echipă de vis va reedita această excepțională performanță!

Cupa Mondială, Campionatul European, Liga Campionilor, reprezintă la ora actuală competițiile etalon ale fotbalului. Aici se fixează tendințele care stabilesc munca antrenorilor și selecționarilor, deoarece în aceste întreceri evoluează cei mai buni jucători din întreaga lume.

În Europa, și nu numai, tendințele se referă la foarte multe aspecte, pe care nu trebuie să le neglijăm și de care trebuie să ținem cont:

- jucătorii tineri pleacă devreme, părinții au un rol decisiv, forțându-i înainte de timp, însă cei care au valoare merită să facă acest pas;
- stabilitatea antrenorilor în scădere, lucru evident mai ales la noi;
- o nouă generație de antrenori, din ce în ce mai nerăbdători;
- fostele vedete devin din ce în ce mai mult antrenori, lucru normal; FIFA și UEFA doresc protecție pentru aceștia;
- dominarea la nivelul echipelor de club de către câteva cluburi foarte bogate;
- tendință pozitivă: cluburi satelit care asigură rezerva de jucători; necesitate absolută, nu toți au bani să cumpere;
- jucătorii? produși de academii; numai așa poți ajunge profesionist cu adevărat;
- impunerea unui stil de joc încă de la copii;
- tendință negativă: dependența de rezultat, eliminată în totalitate, mai ales la copii;
- viața de familie a jucătorului și antrenorului s-a complicat;
- contract cadru pentru antrenori, protecție și siguranță pe mai mulți ani;
- perioade de transfer pentru antrenori;
- măsuri pentru protejarea antrenorilor (contracte „beton”, sindicate);
- echilibrul între meciuri și antrenamente, nu neapărat mai multe jocuri!
- profesionalizare prin licențierea cluburilor, acest lucru conferind siguranța tuturor;
- jocuri internaționale, se câștigă experiență, se ajunge la un anumit nivel, se învață din practică efectiv;
- preocuparea antrenorilor pentru nou, azi nu se mai poate profesa fără a ști evoluția jocului, nu atât ca sistem (unde vorbim de dinamică și de situații neprevăzute care te obligă să schimbi chiar pe parcursul jocului) cât ca evoluție, creștere și consolidare! De multe ori consolidarea reprezintă un joc (o victorie!) sau un parcurs scurt-mediu-lung, apoi apare altceva!

Aici intervine meticulozitatea antrenorului, există permanent ceva care reprezintă noul. Vorba lui Mircea Lucescu: „*sunt imaginea ultimului rezultat*”. Evident, că nu este chiar așa, dar un mic adevăr există.

Ca și în alte sporturi, nici în fotbal nu este ușor să descoperi talentele și mai ales caracterele care creează un jucător de succes.

Talentul nu este o calitate fixată. El este dinamic (activ) și greu de definit. La vârsta de 12 ani, talentul de azi poate să dispară mâine. Persoana care evaluează talentul unui jucător trebuie să fie o persoană cu o viziune a viitorului.

Un antrenor experimentat, selectiv și cu spirit de observație rezolvă problemele cu soluțiile pe care le găsește în teren. Rolul nostru în fotbal este de a crea un SISTEM viabil care să nu lase să dispară jucătorii talentați.

Suntem într-o nouă perioadă de restructurare care va dezvolta viziunea noastră. Toate, Cluburile-Școala și Familiile simt responsabilitatea și entuziasmul de a face parte din aceasta.

Un jucător talentat are un înalt potențial „motric”, dinamica, flexibilitatea și mișcările coordonate sunt indicatori pentru aceasta.

Aceste caracteristici „motrice” sunt bazate pe definirea specificităților individuale ale jucătorului.

Criteriile specifice fotbalului, pot fi evaluate diferit datorită impresiilor diferite. De aceea, criterii alternative pot fi folosite în determinarea (descoperirea) talentelor.

Vârsta este un aspect important între criteriile descoperirii talentului. Este necesar să stabilim criteriile, ținând cont de vârstă.

Specificitățile individuale pot conduce la succesul sportiv cu răbdare și muncă susținută.

Atunci când se conferă o atmosferă pentru antrenament, nu numai elemente ca echipamentul, terenul sunt importante, dar și a efectua performanță în condiții sănătoase, de asemenea, și un mediu social adecvat trebuie creat.

„Vrem copii care să se distreze jucând”

„Vrem jucători cu o dorință deosebită, care nu se mulțumesc doar cu talentul lor”

„Vrem familii care își vor lăsa copiii să facă ceea ce trebuie”

Trăim însă într-o epocă a vizualității. Imaginile de la TV, de pe internet, materialele tipărite, reclamele, paginile de web, revistele, cadrele de film, imaginile din toate sporturile – toate sunt concepute în așa fel încât să apeleze la simțul nostru vizual. Imaginile sunt simple dar au un impact imediat. Imaginile au putere.

Dan Roam în cartea sa „The back of the napkin” (Pe dosul unui șervețel) ne demonstrează că, de cele mai multe ori, este mai eficient să prezentăm informații sau să rezumăm discuții, folosind imagini în locul graficelor sau ideilor enumerate. Adesea se dovedește mai util să scoatem „un as din mânecă”, prezentând imagini în detrimentul unor prezentări elaborate cu meticulozitate.

Este ceea ce se petrece în fotbal cu motivările dinaintea jocurilor, când se folosesc diferite filmulețe (Guardiola, Lucescu, au procedat așa înaintea unor finale europene câștigate).

Toți trebuie să gândim vizual; vizualizarea ne ajută să ne concentrăm, să inducem o stare creativă de lucru, să ne imaginăm (jucătorul) cum marcăm un gol dintr-o poziție dificilă.

Toată această problematică expusă mai sus ar trebui să fie o reflecție a problemelor pe care le ridică fotbalul în conducerea echipelor. Sarcina unui antrenor nu privește numai latura tehnică și umană a fotbaliștilor săi, apar o sumedenie de probleme atât înainte dar și după joc; de aceea, un antrenor are nevoie de specialiști pe probleme tactice (antrenori secunzi), probleme fizice (preparator fizic), psihologic (psiholog), medical (staff medical), analize video (analist video), etc.

Nimeni nu e bun la toate și pentru toți, iar cum fotbalul își diversifică atât prezența în lumea întreagă – fiind numeroase și complet diferite interesele care se învârt în jurul său – este logic să ne gândim că și el, ca fenomen social de anvergură și cu rezonanțe tot mai mari, ar avea nevoie de mulți și diferiți specialiști care să-l orienteze.

De aceea, **această carte are rolul de a vă învăța cum să conduceți un grup de tineri constituiți într-o echipă de fotbal.** Fotbaliștii vor accepta cu siguranță indicațiile tehnicienilor, dacă acestea vor duce la succesul personal sau al grupului. Nu vor respinge exigența antrenamentelor, dar vor respinge pe cei care greșesc în angajamentele legate de conducerea acelui grup.

Nu este ușor un asemenea angajament și nu a fost niciodată, pentru ca să conduci un grup de ființe umane, oricât de mic ar fi acel grup sau oricât de puțin relevantă ar fi munca sa, sau necunoscut opiniei publice, implică mulți factori, de exemplu, organizarea, metoda, selecționarea sarcinilor, randamentul, calculele, etica, comunicarea internă și externă, autocritica, evaluarea criteriilor de acțiuni, talentul personal ... care nu sunt, câtuși de puțin, la îndemâna celor care ar dori să conducă un grup de oameni.

Iar dacă, pe deasupra, acest grup de oameni, este un grup de sportivi și, în cazul nostru, o echipă de fotbal, dificultatea capătă tonuri foarte particulare:

- echipa implică interese diferite, antrenorii putând să piardă controlul asupra grupului. Se pot obține rezultate, fotbalistic vorbind, dar nu totul depinde de antrenor: unii jucători se pot accidenta, altul nu-și prelungește contractul, tragerea la sorți într-o competiție îi poate fi nefavorabilă;

- se cer rezultate permanente, uneori mai mari decât posibilitățile reale ale echipei, iar antrenorul s-ar putea trezi cu contractul desfăcut, uneori în ciuda unei munci reușite;

- pentru că dacă un antrenor, oricare ar fi el, nu-și definește repede vocația sa în fotbal, domeniul său specific de muncă, acolo unde el crede că este mai capabil să conducă o echipă, va vedea că nu are posibilitatea de a-și îndeplini onorabil sarcina sa. Fiecare va trebui să se întrebe cât mai curând *„la ce servesc eu în acest conglomerat de funcții care-și dau întâlnire în jurul unei echipe de fotbal?”*

Una din dificultățile cele mai frecvente care va apare în această chestiune a conducerii echipelor, va fi posibilă nepotrivirea între teorie și practică, între a ști cum se conduce o echipă și aplicarea în practica de zi cu zi. Iar această identificare sau confruntare – să triumfi sau să eșuezi – reprezintă o probă de încredere pentru nivelul unui antrenor. Valoarea sa depinde în fiecare zi de răspunsul la o întrebare foarte simplă: cum am condus azi echipa? Suma tuturor răspunsurilor de-a lungul unui sezon va dovedi capacitatea sa în acest domeniu.

Să conduci echipe de fotbal cuprinde acțiuni umane foarte vitale și pline de substanță cum ar fi cunoașterea, pregătirea, predarea, corectarea, însuflețirea, conviețuirea, dispunerea, comunicarea, analiza. Aspecte deosebite care marchează personalitatea celor care acceptă să stea în fruntea grupurilor de oameni și care depășesc cunoștințele strict fotbalistice, inclusiv experiențele celor care și-au dedicat înaintea lor o parte din viață fotbalului.

Când ești fotbalist activ și treci apoi în antrenorat, lucrurile se schimbă, preiei răspunderea unei echipe și trebuie să înțelegi că una este să asculți disciplinat și altceva e să conduci tu și să fii obligat să realizeze acea disciplină.

Primele experiențe în conducerea echipelor ar trebui să fie însoțite de experți în conducerea echipelor, care să îndrume inteligent primii pași ai copilului.

Acești ani reprezintă o ocazie autentică mai ales pentru a te verifica pe tine însuși. Nu înseamnă să dai definiția, la un examen, a unui concept tehnic, tactic, fizic, psihic, ci de a verifica, pe terenul de joc, realitatea umană a fiecăruia, a antrenorului care se pune la încercare și cea a fotbalistului care ascultă, observă și analizează.

Iar dacă acești ani de practică sunt consacrați conducerii echipelor de copii și juniori, răspunderea capătă atunci caracteristici relevante. Pentru că aceste grupuri umane fotbalistice se află în formare, atât umană cât și tehnică, și lor li se va cuvine o grijă deosebită, care nu va admite răspunsuri evazive sau false.

În ciuda seriozității tuturor cuvintelor, trebuie spus clar că a vorbi despre conducerea echipelor, înseamnă să apreciezi categoria unui antrenor. Să pui la dispoziția celorlalți – copii, juniori, seniori – tot ceea ce ai, ce știi și comunici, este ceva ce reprezintă o muncă extraordinară.

CAPITOLUL I

1.1. Despre fotbaliștii copii și juniori

Antrenorul, cel care conduce și răspunde de echipă, trebuie să cunoască potențialul uman al jucătorilor săi, atât cantitativ cât și calitativ, stabilind astfel relații cu cei care fac fotbal. Antrenorul ESTE UN CINEVA în momentul în care preia o echipă, dorește să fie ascultat, grupul va depinde de el. El va trebui să câștige respectul grupului, să dialogheze cu toți, respectând astfel munca de zi cu zi a fiecăruia.

Și dacă acest criteriu de conviețuire și de conducere a echipei, trebuie să fie în fruntea sarcinilor tuturor antrenorilor, pentru că toți sunt ființe umane în contact cu alte ființe umane, este logic să ne gândim că atunci când vorbim de primele nivele ale fotbalului, unde își dau întâlnire copiii și tinerii, acolo va trebui să se insiste și mai mult asupra acestei dimensiuni umane.

În felul acesta, prima lecție este îndreptată spre cunoașterea acestor copii și tineri și, cu toate că ei n-au primele idei profunde despre ceea ce se va trata într-o chestiune atât de complexă, au totuși o apropiere corectă și demnă față de multiplele sale fațete.

Să reținem câteva lucruri:

- antrenorul trebuie să fie conștient de realitatea umană pe care o reprezintă jucătorii;
- conducerea clubului și implicit antrenorul își va stabili ca prim obiectiv transformarea unui grup (de copii, de oameni) într-un grup uman sportiv;
- fiind vorba de formare, răspunderea antrenorului se va sprijini pe baze solide cum ar fi prudența, răbdarea, dialogul, încrederea, respectul și înțelepciunea;
- spaniolii spun că „vor trebui îndepărtate din munca de conducere a echipelor concepte care vorbesc despre artificialitate, robotizare și dezumanizare”.

Fotbalul privit ca joc

Mișcarea fizică pentru copii se naște din pofta de a se mișca și de a se juca. Ei fac gesturi tehnice aproape fără să respire, repetându-le la infinit. Nu simt oboseala deloc.

La juniorat se vor liniști, vor deveni mai gânditori, dar vor păstra aceeași vitalitate de joc, ajustată la noile condiții de performanță.

Ei se exprimă corect în joc și sunt fericiți că joacă fotbal împreună.

Inițierea în fotbal este o muncă educativă continuă. Antrenorul va ține cont de tipul de valori și de atitudini: spontaneitate, imaginație, creativitate, generozitate, corectitudine, solidaritate.

În timp ce se joacă, antrenorul de copii și juniori, prin intermediul gesturilor multiple ale acestora, îi observă, le cunoaște conduita, felul intim de a fi.

Spontaneitatea este dată de felul de a fi al copiilor, de mobilitatea lor. Practic spontaneitatea este un mod de viață al acestora.

Când creștem câștigăm în maturitate și pierdem improvizația, specifică vârstelor mici.

Modul de reacție este diferit la copii comparativ cu adulții. O problemă apare atunci când persoanele care alcătuiesc grupul (echipa) se comportă diferit.

Criteriile care se aplică în conducerea echipelor de copii nu pot fi aceleași care se aplică în conducerea echipelor de adulți.

Copiii se oferă așa cum sunt, individual și în echipă, calitate care are și ea două tăișuri când e vorba să se stabilească căile de programare a conducerii unor astfel de echipe. Pe de o parte, e ușor să cunoști argumentele pro și contra ale fiecărui jucător, dar, pe de altă parte, nu întotdeauna spontaneitatea dezvăluie ceea ce e mai bun din fiecare și poate să-i inducă în eroare pe antrenori în evaluarea caracteristicilor jucătorilor lor.

Dacă în momentul stabilirii criteriilor privind conducerea echipelor are un rol fundamental cunoașterea tuturor persoanelor care fac parte din ele, considerăm că se înțelege de la sine că antrenorii vor ști să stabilească gradul de încredere pe care trebuie să-l acordăm aspectelor umane și tehnice, provenind din conduita spontană a copiilor și care trebuie integrate în efortul comun al grupului.

Generozitatea

Când sunt mici, copiii nu așteaptă nici o compensație pentru efortul pe care îl fac. Ei iubesc fotbalul necondiționat, sunt dezinteresați, au doar plăcere în ceea ce fac.

Ei fac ceea ce le spune antrenorul, nu contează nimic, indicațiile primite se transformă în gesturi tehnice. Ei au mare încredere în antrenorul lor.

Din prea mult entuziasm, copiii se grăbesc uneori și pot strica o oarecare corectitudine sau precizie în exercițiul primit să-l execute.

La aceste vârste mici, din generozitate, dorința de a face totul repede și bine, este mare.

De aceea, antrenorul de copii și juniori trebuie să planifice bine antrenamentele, să corecteze când este cazul, să „taie” din entuziasmul specific acestei vârste.

Totuși, spontaneitatea acestei vârste mici nu duce la eșec. Micul fotbalist va fi considerat o ființă umană, va fi educat și mai presus de orice urgență „ajutat” să ajungă OM.

Imaginația ajută la căutarea unor răspunsuri personale fără a aștepta spre exemplu un ordin.

Copiii, prin natura lor, prin dinamism și imaginație, pot ridica calitativ nivelul jocului. Ne mirăm de multe ori, ce fel de execuții pot realiza micii fotbaliști.

Faptul că un copil sau mai mulți surprind uneori prin acțiuni, să zicem neantrenate, ar putea servi ca stimul pentru încadrarea acestora în acțiunea de ansamblu a echipei.

Însă antrenorii vor trebui să folosească „forța care vine din imaginația copiilor”, s-o încadreze fără grabă spre țelul urmărit de grup (echipă).

Fotbalul are nevoie de imaginație, ce ar însemna el fără acest lucru? Să ne reamintim golul de excepție al lui Ibrahimovici într-un meci Suedia-Anglia scor 4-2 din preliminariile Campionatului Mondial din Brazilia 2014 (14 noiembrie 2012), când a marcat un gol din foarfecă de la 35 de metri!

Și câte nu sunt, enumerarea lor este enormă. Fără imaginație individuală, la scheme de și din joc, fără inițiativă liberă, fotbalul va fi cu siguranță mai sărac.

Fotbalul nu trebuie să devină rutină, trebuie să fie creație și imaginație. Când un antrenor conduce o echipă de jucători imaginativi, el va avea o sarcină mai ușoară și satisfacțiile vor fi mai mari (FC Barcelona, Real Madrid, Borussia Dortmund, Bayern München).

Voi vorbi în continuare și de creativitate, aflată în strânsă legătură cu imaginația.

Creativitatea este o formă de a înțelege și a practica fotbalul dincolo de orice convenție. Ea nu este un scop în sine. Este un mijloc de a rezolva situații de joc prin amprenta personală, dar nu în detrimentul echipei.

Fotbalistul va fi mai imaginativ. Cu cât este mai creativ, chiar de mic, cu atât antrenorul trebuie să-l înțeleagă mai bine.

Asta deoarece, prin această atitudine creativă, micul jucător ar putea intra în contradicție cu ceilalți coechipieri. Însă antrenorul trebuie să coreleze între ele contribuțiile creatoare cu cele obișnuite.

El trebuie să țină cont de:

- invidia pe care jucătorul creativ o poate trezi printre colegii de echipă;
- să acorde o atenție sporită jucătorilor creativi. Ei sunt rari în fotbal. Sunt practic cei care în diferite momente ale jocului creează faze deosebite, spectaculoase.

Acordând această atenție, antrenorul îl va ajuta pe jucător să-și sporească talentul.

- și nu în ultimul rând antrenorul să aibă răbdare!

Uneori creativitatea nu se manifestă de timpuriu, ci apare în momente mai puțin așteptate. Creativitatea nu trebuie pregătită în grup. Ea este, încă o dată, inițiativa individuală a unui jucător.

Să fim atenți însă, deoarece jucătorii creativi sunt atacați dur de către cei mai puțin creativi. Mă refer evident la joc și uneori chiar și la antrenament.

Arbitrii au rolul de a împiedica acest lucru, să instaureze fair-playul în timpul jocului, evitând astfel eventualele accidente.

La fel cum și antrenorul, să nu permită în antrenamente așa zisa agresivitate negativă care depășește limitele sportive.

Până la urmă jucătorul creativ este cel care poate face diferența în joc, este cel care va fi autorul unor faze deosebite, cel care va aduce spectacolul.

Iar publicul va aprecia cu siguranță acest lucru.

Solidaritatea. Conceptul de grup, colegialitate și prietenie trebuie să existe într-o echipă. Conviețuirea este dificilă, sunt atât de multe caractere într-o echipă de fotbal!

Procesul educativ și cel de inițiere în fotbal ar putea fi afectat. Dar antrenorul trebuie să „orchestreze” un grup solidar, întărind coeziunea.

S. Coca confirmă că *„orice acțiune de conducere va fi imposibilă dacă antrenorul n-a rezolvat și nu va menține rezolvată formația care îi unește pe toți în același efort”*.

Fairplay-ul. Însăși cuvântul în sine înseamnă corectitudine, înseamnă a accepta regulile jocului de fotbal. Înseamnă să nu escrochezi, să nu recurgi la violență pentru a anihila un adversar, să nu „cumperi” un joc sau un jucător.

În primul rând trebuie să joci CORECT, baza pe care se ridică celelalte reguli.

Încă de mici, copiii și juniorii cu o atitudine nesportivă trebuie atenționați la modul cel mai serios.

Asta, deoarece aceste atitudini pot crea în viitor mari probleme antrenorului și chiar conducerii clubului.

Jocul corect impune copilului (viitorului junior, senior) și o anumită disciplină în fața arbitrilor. El se va angaja și va fi generos în exprimare.

Nu trebuie, noi ca antrenori, să acceptăm violența, sub toate formele ei de manifestare. **S. Coca** spune: *„jocul cinstit reprezintă pentru copil, din primul moment, o piatră de încercare pentru a fi mulțumit chiar de el, pentru a-i crește sentimentul de autoapreciere și a-i înlesni accesul la înțelegerea celorlalți”*.

Tânărul fotbalist care acceptă jocul corect, va favoriza înțelegerea între colegi, va câștiga cu siguranță respectul adversarilor respectându-i pe aceștia, și fiind respectat la rândul lui.

Antrenorul va stopa din fașă jocul violent, va fi una din sarcinile sale primordiale. Îi va învăța pe jucători regulile jocului și interpretarea corectă a acestora.

Obligații copiii, viitorii juniori și seniori să învețe și să cunoască regulamentul de joc!

Interpretarea greșită a diferitelor situații de joc vor putea provoca atitudini urâte ale jucătorilor, sancționate cu cartonașe galbele sau roșii!

Tot **S. Coca** concluzionează: *„de ce să recurgă la violență acești copii dacă au fost învățați și antrenați să folosească resursele permise de fotbal? Și de ce să întâmpine greutăți un antrenor în felul în care conduce echipa sa, dacă a pus la dispoziția jucătorilor săi toate răspunsurile posibile permise de regulile de joc?”*

Fotbaliștii inteligenți, cei care sunt cel mai bine pregătiți, cei care sunt creativi nici nu vor simți nevoia de a recurge la comportamente violente pentru a-și face un nume în fotbal. Pentru a conduce o echipă de copii și de tineri, singura preocupare ar trebui să fie inițierea lor, etică și tehnică, în toate răspunsurile posibile pentru cele 1001 variante ale jocului. Suma tuturor acestor învățături, care dau viață atât fotbalului cât și execuției sale regulamentare, reprezintă cea mai bună carte de căpătâi pentru conducerea echipelor.

1.2. Despre vârstele convenționale și clasificarea acestora

Vorbind de vârste - copii, juniori-tineret – putem spune că există deosebiri mari. Nu se știe exact când se trece de la copilărie la adolescență și de la adolescență la tinerețe.

Sunt mulți factori care modifică caracteristicile fiecărei vârste. **Santiago Coca**, profesor de conducere a echipelor la Școala Națională de Antrenori din cadrul Federației Spaniole de Fotbal spune despre vârstele convenționale:

„Antrenorii vor vedea că și în cadrul fiecărui grup, copiii și tinerii prezintă caracteristici diferite. Un copil de 11 ani va putea aparține grupei de vârstă mai mare, în care sunt cuprinși copii începând cu 12 ani, în vreme ce alți colegi ai lui ar fi mai bine plasați în primul grup încă un an. Nu toți jucătorii de aceeași vârstă sunt la fel și de altfel nici unul nu va rămâne la fel vreme, să zicem, de un an. Dar aceste variații fac parte din procesul de evoluție al copiilor și fac parte, de asemenea, sau ar trebui să facă parte, din cunoștințele antrenorilor ca directori ai acestor echipe de jucători tineri”.

Fotbalul a stabilit grupe de vârstă care nu sunt identice cu cele legate de psihologia dezvoltării, spre exemplu:

- noi, în România aveam o clasificare a vârstelor care pleacă pe traseul 6-9 ani, 9-12 ani, 12-15 ani și 15-18 ani.

Ar trebui probabil să simplificăm această clasificare și să mergem pe 3 module, adică (6) 7-11 ani, 12-15 ani, 16-18 (19) ani.

Spaniolii împart vârstele în 6 etape:

1. vârsta preșcolară (până la 7 ani);
2. primul ciclu școlar (8-10 ani);
3. al doilea ciclu școlar (10-12 ani);
4. prima fază a pubertății (12-14 ani);
5. faza a doua a pubertății (16-18 ani);
6. adolescența (18-19) ani.

- simplitatea alegerii a 3 module ar putea soluționa înțelegerea problemei, deși este evident că există diferențe între anii care despart fiecare grupă.

Să încercăm să vedem soluționarea pe 3 module de vârstă:

A. primul modul (6) 7-11 ani, ar studia începuturile și perioada de inițiere în fotbal, cea mai importantă etapă în dezvoltarea copiilor și practic inserția acestora într-un grup uman. Acum se formează primele prietenii, se stabilesc afinități sau nu, grupul capătă importanță pentru fiecare copil. Aici vom avea nevoie de un antrenor specializat în conducerea și antrenarea micilor copii.

Se poate practica și fotbalul mixt (băieți + fete).

B. modulul 2, 12-15 ani, va consolida primii pași făcuți în învățare. Nu se va mai practica fotbalul mixt, este etapa în care perfecționăm. Antrenorul își va stabili noi directive.

C. modulul 3, 16-18(19) ani, reprezintă pasul definitiv pentru intrarea tânărului jucător în fotbalul de mare performanță. Acesta va trebui să separe profesionismul de fotbalul jucat de plăcere. Dacă nu o face va rămâne la un nivel inferior. Antrenorul, ca și conducător de echipă, va avea un rol important.

Antrenorul va ști să diferențieze ceea ce îi convine fiecărei echipe și fiecărui fotbalist în cadrul echipei, în fiecare moment al intervenției sale ca director al grupului sportiv. Va trebui să folosească, în același timp, atât răspunsuri generale, cât și particulare, atât indivizi cât și grupe de vârstă, atât fotbaliști concreți cât și echipa. În această nuanțare a comportamentelor va consta, în mare parte, succesul managementului său de director.

O ultimă însemnare în această secțiune, pe care o vom repeta, ca urmare a importanței sale cu alte prilejuri, este faptul că antrenorii nu trebuie să acționeze singuri, ei trebuie să caute să lucreze în echipă, deși după aceea, decizia ultimă, în calitate de responsabil direct și de director de echipă, îi va reveni lui. Informațiile multiple care îi parvin de la toți ceilalți tehnicieni ai echipei vor contribui la ușurarea muncii sale de conducere.

1.3. Evoluția și complexitatea acesteia

Să conduci copii și tineri la aceste vârste, presupune să accepți, în primul rând, dificultățile pe care le implică să-i cunoști, având în vedere complexitatea comportamentului lor și schimbările continue la care ei sunt supuși în acești ani.

De când se naște, o ființă umană se dezvoltă în numeroase direcții – fizice, fiziologice, psihice, culturale, și pe măsură ce anii trec, această dezvoltare progresivă produce multe și variate feluri de a fi și de a acționa.

Tot acest cumul de schimbări pe care le trăiește fiecare copil, experții îl numesc proces de dezvoltare sau proces evolutiv, iar toate elementele interne și externe care îl provoacă sunt cuprinse în noțiunea de dinamism al procesului. Sunt cuvinte tehnice și științifice care dezvăluie o lume de extraordinară bogăție și care pe noi, antrenorii, în privința chestiunii conducerii echipelor, ne duce la următoarele considerații: dinamismul dezvoltării fotbaliștilor copii și juniori va trebui să fie identic cu dinamismul celui care conduce echipa, adică antrenorul. *„La fel de dinamice trebuie să fie răspunsurile antrenorului pe cât de dinamice sunt problemele pe care le ridică jucătorii săi”* – **Santiago Coca**.

Cum dinamismul care se manifestă la tinerii fotbaliști afectează întreaga lor manieră de a fi, și răspunsurile din partea tuturor tehnicienilor, medicilor, preparatorilor fizici ... trebuie să fie dinamice. Copiii necesită atenția tehnicienilor lor, cărora le solicită răspunsuri adecvate. În ultimă instanță, antrenorul este cel care va decide soluțiile care trebuie aplicate în fiecare caz.

El va trebui să se ocupe și de conduita copiilor, pentru a nu-și compromite propria muncă. Totul este dinamism, antrenorul trebuie să ofere copiilor posibilitatea de a reflecta, de a nuanța și de a asimila „șuvoiul de viață” care este jocul.

Antrenorul va detecta, de asemenea, prin propria sa experiență, varietatea și amploarea schimbărilor care se produc treptat la jucătorii săi. Toate aceste schimbări vor afecta modul de a fi și de a se comporta al acestor jucători, care pe de altă parte se vor simți dezorientați, având în vedere faptul că modificările care se operează în ei au multe suișuri și coborâșuri. Nu este o linie dreaptă acest proces evolutiv, nu există uniformitate, nu există așteptări de unde și în ce fel vor apărea viitoarele schimbări.

Această nesiguranță, care face parte din procesele de maturizare ale ființei umane, îi va obliga pe antrenori, în calitatea lor de directori de echipă, să ia în considerație, foarte îndeaproape, aceste procese atât de schimbătoare. Copiii și tinerii nu vor învăța cum s-ar zice dintr-o dată lecțiile pe care antrenorii lor le țin și nici nu-și vor păstra neîntreruptă concentrarea, nici nu vor ști, de multe ori, cărui fapt se datorează schimbarea dispoziției sau a plăcerii de a juca mai departe fotbal.

Încă o dată, le reamintim directorilor de echipă că răbdarea, la aceste vârste, face parte din talentul lor educativ și că dialogul sau comunicarea constituie piesa fundamentală în relațiile lor cu toți jucătorii, iar rațiunea sau explicarea dispozițiilor sunt absolut necesare pe tot timpul sarcinii lor.

Fotbaliștii copii și juniori au probleme pe care antrenorul trebuie să le cunoască. Există diferite căi (psihologul, spre exemplu), dar și specialiști care vin în ajutorul acestuia (operator video, antrenorul pentru portari etc.). El va selecta datele, zi cu zi, lună cu lună, an cu an. Având aceste date le va analiza, va putea lua decizii. Va trebui să fie deschis la tot ce se întâmplă în jurul său. Nu trebuie să fie nervos sau iritat, trebuie să perceapă acel „dinamism infantil și juvenil”, nu trebuie să fie de acord cu tot ce vede, trebuie să răspundă la întrebări, îndoieli, practic la orice vine din partea jucătorilor. Spre exemplu, **tăcerea ca răspuns nu rezolvă un conflict, îl agravează.**

A conduce o echipă înseamnă mai mult decât a da o comandă pentru exercițiu. De aceea, studiul permanent trebuie să fie preocuparea prioritară a oricărui antrenor.

Dacă antrenorul câștigă încrederea copiilor (juniorilor) va avea un atu important în munca de educație pe care o are de realizat.

Nu trebuie impuse unei echipe linii de conduită, norme, căi de lucru, oricât de reușite ar părea ele, fără ca în prealabil să se analizeze categoria umană și tehnică a celor cărora li se adresează aceste propuneri.

Fotbaliștii copii și juniori, la vârstele de învățare și de consolidare a celor învățate, nu sunt subiecți pasivi cărora să li se impună cu forța autorității, niște moduri teoretice de comportare în fotbal. Sunt subiecți pasivi, fiind receptivi și dornici să învețe, dar sunt în același timp subiecți activi, dotați cu o personalitate creatoare care trebuie respectată și stimulată. Un antrenor nu are de ce să se îndoiască de capacitatea de inițiativă a jucătorilor săi, pornind de la ideea că acest lucru i-ar afecta prestigiul. Cu cât sunt mai inteligenți, mai creativi, mai responsabili, jucătorii săi, cu atât mai ușor îi va fi să-i conducă.

1.4. Copiii fotbaliști de (6) 7-11 ani

Este etapa inițierii în fotbal. Jocul copiilor este spontan, se folosesc n variante de mișcări, libertatea de exprimare este deplină. În paralel funcționează programul școlar (la 7 ani se începe școala, la 6 ani clasa 0 la noi) cât și cel de fotbal, după procese educative distincte. Antrenorul va trebui să țină cont de câteva lucruri:

- climatul să fie plăcut, copiii să fie satisfăcuți de antrenamente. Să nu uităm că aceștia sunt foarte sensibili la această vârstă;

- să nu obosim copiii, ei se dăruiesc foarte mult în antrenament; să fim atenți la sănătatea lor;

- dacă unii nu reușesc să realizeze un gest tehnic, să-i încurajăm, să nu fie deziluzionați;

- important, nu le dăm totul de-a gata copiilor, îi punem și pe ei să găsească soluții. Acest lucru îi ajută să-și dezvolte creativitatea;

- urmărind diferitele sfaturi ale antrenorului, copiii trebuie să găsească soluții și în grup pentru diferitele momente ale jocului, sarcinile și eforturile să fie comune.

„Să simtă cât mai devreme, că toți aparțin echipei” – S. Coca;

- exercițiile să fie cât mai variate, fără intensitate;

- copiii trebuie obișnuiți să analizeze puțin câte puțin din ceea ce fac. Evident că este greu, deoarece a analiza și a se autocritica nu este ușor la această vârstă. Dar analizând faptele la care ei participă, sunt o lecție de prezent și viitor cu valoare extraordinară.

Trecând mai departe, nemții și chiar spaniolii folosesc termenul de „creștere” (intelectuală, socială, afectivă, etc.) pentru că dinamismul evolutiv înregistrat de copii, duce, în plan pozitiv, la maturizarea lor.

1.4.1. Creșterea intelectuală

Încet, încet, copiii vor analiza, vor încerca să priceapă și să înțeleagă ce se întâmplă cu ei. Devin chiar mai critici. Nu acceptă răspunsurile evazive. Antrenorul va trebui să:

- îi facă curioși în a cunoaște ceea ce face el în antrenament. Dacă copilul întreabă, el va trebui să primească un răspuns (să nu uităm, comunicarea!);
- fie preocupat nu atât de mult de realizarea unui gest tehnic, cât de contextul în care copilul face față tuturor aspectelor (ex.: cum execută un alt coleg acel gest tehnic, îi place antrenamentul, etc.);
- copiii trebuie învățați să experimenteze sensul jocului;
- să lase copiii să fie spontani, liberi, creativi (să nu folosim termeni ca: nu ai voie! nu este bine! este rău! fă așa!);
- să învețe copilul să înțeleagă în antrenament, dar și joc, conceptul de timp și spațiu;

Trecerea timpului, distanțele de pe terenul de joc, durata traiectoriei balonului, spațiile deschise, accelerarea ritmului jocului, relațiile dintre colegii de echipă în raport cu pozițiile lor, ocuparea spațiilor de echipa adversă și în felul acesta o serie nesfârșită de aprecieri spațiale și temporale, vor constitui un obstacol care îi vor crea antrenorului numeroase dificultăți.

- să țină cont că, copiii, nu se pot concentra pe termen lung, deși se distrează manifestând interes pentru fotbal. De aceea trebuie să variem sarcinile și chiar exercițiile, asimilarea fiind astfel mai ușoară;

- să țină cont că partea emotivă și cea intelectuală se interpătrund și chiar se influențează, apar deseori confuzii.

1.4.2. Creșterea socială

Acest aspect social al dezvoltării integrale a copiilor este marcat de un fapt fundamental pentru inițierea în fotbal: copiii trăiesc nevoia de a intra în relații cu alți copii. Vor să se grupeze, doresc să se întâlnească cât mai repede cu o serie de prieteni cu care experimentează alte forme de viață.

Legătura cu alți colegi va consolida ceea ce noi numim „grup”. Membrii grupului vor colabora și se vor adapta la exigențele cerute de echipă. Siguranța fiecărui om din grup va da siguranța grupului. Ajutorul reciproc, generozitatea, acceptarea unor norme valabile pentru toți, sentimentul că fiecare a contribuit la succesul echipei, vor îndepărta încă de la început rivalitățile, invidiile, într-un cuvânt antagonismele. Evident și sentimentul față de cel numit „căpitan de echipă”, conceptul de ierarhie în cadrul grupului, neștirbind cu nimic meritele celorlalți jucători.

Dobândită această legătură între toți, de gândire și de muncă spre binele tuturor, antrenorul își va exercita funcția sa de conducere fără neplăceri demne de menționat. Pe de altă parte, să ne gândim că la această vârstă nu apar dificultăți de nerezolvat. Copiii dau tot ce au ei mai bun celorlalți și tocmai acest aspect al creșterii sociale îl va scuti de dureri de cap pe antrenor.

1.4.3. Creșterea afectivă

Până la 11 ani copiii vor obține o liniște emoțională relativă, având un mai mare control asupra lor (comparativ cu 8-9 ani). Vor practica fotbalul și îl vor iubi necondiționat. Ce va trebui să facă antrenorul?

- să întărească prin încurajări ceea ce este cel mai bun la jucătorii săi (aceștia vor aprecia acest lucru, îi vor fi recunoscători). Practic îi motivează!
- să diminueze efectele negative, chiar unele eșecuri. Analizăm, tragem concluziile, mergem înainte! Din greșeli învățăm, uneori foarte mult.

Sunt însă 4 aspecte importante, pe care **S. Coca** le precizează. Citez:

„Să vorbim acum de teama de ridicol. Am menționat deja posibile greșeli comise de copii în practica fotbalului. E normal să se întâmple multe greșeli în aceste etape de inițiere, dar pe lângă faptul că pot fi folosite drept puncte de plecare spre o îmbunătățire, pot da naștere unei reacții negative, cea de frică față de ridicol, aceasta având consecințe imprevizibile:

a) antrenorul echipei, pe lângă corectarea greșelilor, trebuie să caute ca respectiva corectare să nu rănească sensibilitatea celor care n-au reușit. Greșelile se comit în fața tuturor membrilor echipei și în ciuda unității pe care o presupunem că există între toți, este logic să ne gândim că nimănui nu-i place să eșueze în intențiile sale de a îndeplini bine sarcinile sale;

b) în felul în care atrage atenția aceluia jucător care a greșit, antrenorul echipei își angajează autoritatea, în favoarea sau împotriva sa, în fața restului

echipei. De exemplu: comparațiile răutăcioase cu alți colegi, ar ridiculiza pe cel care a comis o greșeală sau mai mult i-ar crea o senzație amară că ar fi în plus în echipă. Sentimentul de rușine pe care-l simte oricum cel ce eșuează, nu trebuie să fie accentuat din pricina admonestării publice făcute într-un mod incorect, iar copiii, simțindu-se umiliți de două ori – de eșec și de corectarea nefericită – pot ajunge chiar să abandoneze practicarea fotbalului;

c) copiii vor să triumfe și pentru reușita acestei dorințe dau ce au mai bun în ei. Ei vor accepta corectările dacă sunt făcute rațional și într-un mod educat.

d) apariția neliniștii sexualității – subliniem cuvântul neliniște – provine la această vârstă din descoperirea propriului trup și a trupului prietenilor săi, un fapt natural, normal, dar care ar putea să perturbe liniștea lumii afective a copiilor, necunoscând motivul acestui mister în viața lor. Este doar un capitol trecător în viața acestor copii. În anii care urmează vor începe să-și dezvăluie întreaga potențialitate – dar este necesar ca antrenorul să cunoască aceste stări sufletești pentru a contribui, împreună cu părinții jucătorilor, la echilibrarea întregii vieți interioare a celor mai mici.

Și din nou va fi angajată categoria conducătorilor antrenori, odată cu o atitudine atentă și plină de etică în aprecierile lor omenești de respect și ajutor, fără dramatisme sau subterfugii”.

1.4.4. Creșterea etică

Creșterea etică nu trebuie neglijată în această etapă. Copiii vor trebui să deosebească ceea ce au făcut bine și ce nu, respectând, dar cunoscând dinainte (antrenorul să nu uite!) regulamentul jocului de fotbal și cel al clubului (Regulament de Ordine Interioară). **Trebuie apreciată valoarea fairplay-ului și eliminată din fașă reaua intenție, șiretlicul sau șmecheria din jocul murdar.**

Din punct de vedere etic vor fi utilizate mijloace pentru atingerea anumitor scopuri. Nu trebuie să facem orice, numai din dorința de a câștiga.

Cum în fotbalul modern, mai exact în fotbalul profesionist, se vorbește atât de mult de rezultate, copiii caută să copieze aceste modele și aplică pentru interesele lor niște reguli convenabile, ba chiar contrare oricărui spirit etic.

În acest domeniu, al atitudinilor etice, va avea un cuvânt greu de spus conducerea antrenorului, ca și etica sa. Arbitrul trebuie respectat, ca atitudine de bază vis-a-vis de joc. De asemenea, antrenorul, precum și colegii de echipă. Acest respect fundamentează conduita copiilor în prezent, când se inițiază în fotbal, dar putem vorbi și de prezentul maturizării lor ca oameni. Fiind spontani în această etapă, copiii ar putea face niște gesturi lipsite de respect, fără a avea intenția de a se purta

necuviincios. Aici antrenorul va trebui să intervină imediat, să corecteze dacă este necesar. **Antrenorul nu trebuie în acest caz să umilească, dar trebuie să fie ferm, asta pentru a nu regreta mai târziu.**

Nu toți copiii caută, în această perioadă de inițiere în fotbal, aceleași interese. Și nici toți – care provin din diferite medii de familie sau culturale – nu percep realitatea în același fel. Sunt, într-un cuvânt, diferiți. Dar această varietate a calităților, a educației, a conceptelor vitale care îi caracterizează, trebuie să aibă, în fotbal, un numitor comun. Acestei îmbinări și adaptări de eforturi și interese o numim echipă de fotbal, iar sarcina care favorizează unitatea sportivă o numim conducerea echipei.

Iar în această sarcină de diferențiere a intereselor, antrenorul va trebui să conteze pe un alt tip de interese cât sunt marcate de trei grupe umane de o deosebită relevanță la aceste vârste – grupul familiei, grupul școlii și grupul de prieteni, din care fac parte jucătorii.

Menționăm că în conducerea echipei antrenorul trebuie să țină seama de o realitate, care stă la originea unor consecințe reconfortante sau frustrante printre copii și anume: **copiii, la aceste vârste, aspiră la toate, iar printre dorințele lor cele mai intime, clocotește sentimentul de a deveni oameni mari. Acest interes va fi primordial în etapele sau vârstele următoare ale dezvoltării lor, dar care și acum devine evident.**

Copilul vrea să devină independent cât mai repede posibil, vrea să găsească singur soluțiile, pe care el le presimte că-l vor duce spre rezultate mulțumitoare și cum nu se poate atinge aceste țeluri, la vârsta aceasta atât de timpurie din viața sa, se va simți frustrat și chiar va porni împotriva sa, declarându-se vinovat de toate eșecurile.

Este un bun prilej pentru ca antrenorul să îndrepte această neliniste spre o oază de pace interioară, orientând atenția acestor copii spre reușitele cele mai evidente. Să se gândească la ceea ce reușesc, dincolo de ceea ce încă nu reușesc. În această străduință de a analiza comportamentele, despre care am vorbit, copiii vor începe să se cunoască și să ia lucrurile mai în serios.

1.5. Copiii fotbaliști de 12-15 ani

Sunt la granița de inițiere și încheierea procesului de formare fotbalistică. Este practic o etapă intermediară în viața lor, sentimentele sunt schimbătoare, dezvoltarea afectivă este în creștere, ca să nu mai vorbim de transformările pe plan sexual. Vorbim deci de pubertate. În această perioadă se trece la jocul în 11 pe teren normal. Copiii, de fapt juniori în devenire, simt pulsul competiției, presiunea acesteia, dorința de a câștiga și de a se afirma.

Sunt ani de răzvrătire, de inconformism, de critică, de siguranță în sine, de deprimare, în care acești copii nici nu vor fi de acord cu ei înșiși și nici nu vor dori să nu fie.

Sunt ani de profunde schimbări față de care antrenorul va rămâne foarte atent, foarte angajat și plin de multe speranțe.

Sunt, de asemenea, ani de consolidare a vârstelor precedente, dar și de uitare a lor, de aspirații de a fi mai mari, dar și de instabilitate tot mai mare, de continue urcușuri și coborâșuri cum se spune, de aplauze și respingeri, de succese și eșecuri.

Sunt ani care definesc personalitatea juniorilor și îi proiectează spre etapa tinereții, cea care va fi pasul spre fotbalul mare.

1.5.1. Creșterea intelectuală

Antrenorul nu trebuie să fie surprins, deoarece există în această etapă o oarecare instabilitate. El trebuie să dea jucătorilor indicații și să primească răspunsuri prin cuvinte (nu prin a da din cap fără să spună nimic).

Comunicarea ca element fundamental în relațiile umane, trebuie să existe între antrenor și copii. Ea se va face prin intermediul cuvintelor, deoarece se vor evita neînțelegerile, diversele interpretări care pot apărea în cadrul unui grup.

La această vârstă multe lucruri pot fi abordate rațional, copiii stabilesc relații complexe legate de joc, pot înfrunta chiar situații limită, nu fug de greutate, se luptă chiar și cu echipe superioare tehnic dar și chiar ca vârstă.

Spaniolii insistă asupra a trei aspecte ale creșterii intelectuale. Le citez mai jos:

„Egoismul nemăsurat cu care unii fotbaliști, la aceste vârste, se manifestă față de ceilalți, fie el antrenor sau ceilalți colegi. Egoismul care îi face să respingă orice raționament, avertizare sau chemare la ordinea disciplinară a echipei, bazându-se pe convingerea că el știe tot sau că poate tot, dincolo de siguranță, pentru ei inexistentă, care ar putea veni din partea celorlalți.

Este o falsă autoapreciere – subliniem că e vorba de un egoism nemăsurat – care îi împiedică să progreseze în învățarea necesară. Sunt copii la vârsta cunoașterii și practicării multor concepte noi și care îi împiedică să se integreze cu ceilalți în acest efort comun care îi obligă, fără excepție, pe toți membrii echipei.

Una este ca antrenorul să recunoască valoarea exemplară – dacă ea există în realitate – a acestor jucători și altceva, cu totul altceva, este să nu-i oblige să

participe, fără să reducă intensitatea cerințelor, la sarcinile pe care echipa le consideră ca ale tuturor.

Avertizăm, drept criteriu de aplicare generală, că atunci când vorbim de creșterea intelectuală, nu trebuie să uităm celelalte componente ale creșterii integrale a fiecăruia. Desfășurarea pe care o va accepta directorul echipei va tinde spre echilibrul personalităților copiilor, fără să se consimtă ca unul din aspectele umane, oricât de excelent ar fi el, să ducă la neglijarea altora.

Critica implacabilă este alt aspect asupra căruia atragem atenția antrenorilor. Am admis întotdeauna critica drept un element care dezvăluie gradul de maturitate al tuturor, copii și adulți, dar să reduci critica la versiunile ei implacabile, după cum arătam mai sus, ni se pare că acest lucru duce la desfigurarea valorii sale de analiză și că nu aduce nici un câștig sarcinii noastre, a tuturor.

Acești copii insistă sau sunt înclinați spre o apreciere negativă a realității înconjurătoare și abia dacă dau atenție autocriticii, în vreme ce, dimpotrivă, se întorc împotriva gesturilor, a cuvintelor sau împotriva deciziilor celorlalți.

Această fixație unilaterală împotriva unui anumit sector al vieții scade din propria categorie și creează dificultăți în progresul învățării.

Orice antrenor trebuie să aibă o deosebită grijă față de această atitudine negativă a celor care s-ar uita insistent numai la lipsuri – și cu siguranță ele există – fără să aprecieze întreaga realitate a echipei. Critica, la aceste vârste, este contagioasă, este un semn de răzvrătire tipică a celor care doresc să devină cu orice preț oameni mari și poate constitui o frână în bunul mers al echipei, greu de eliminat, dacă nu se intervine la timp.

Preocuparea obsesivă față de rezultate constituie cel de-al treilea aspect pe care-l supunem atenției antrenorului, în cazul acestor vârste. Copiii, urmând alte modele care li se propun din lumea adulților, apreciază mai mult succesul imediat decât procesul de învățare, care, prin definiție, este lent, cu suișuri și coborâșuri, și care nu dă atenției faimei la timpul prezent.

Copilul vrea să concureze cât mai repede, vrea să scoată în evidență talentul lui, fără să aștepte ca în fotbal categoria sa să se bazeze pe temeuri mai consistente, el vrea să iasă în față, mai înainte de a căuta să fie într-adevăr mai bun și e ros de graba de a demonstra că poate câștiga o partidă. Sunt dorințe plauzibile, în măsura în care se împletesc cu prioritățile legate de căile educative.

Din nou în fața antrenorului, în îndeplinirea funcțiilor sale de conducere, apar momente pasionante și, în același timp dificile, pentru a fi înțelese, pentru răbdarea lui, pentru metoda sa de lucru, pentru analiza și proiectele sale de viitor.

Ar fi unul din cele mai frumoase succese ale sale să reușească, de exemplu, ca acești fotbaliști atât de tineri să accepte, de bunăvoie, să se confrunte cu realitatea, lor și a celorlalți, într-un exercițiu de autocritică calmă și acceptând toate consecințele care pornesc de aici.

De asemenea, dacă ar reuși ca ei să accepte directivele sale, chiar dacă ar fi obligați să rectifice, dar plecând de la convingerea că el, ca profesor și antrenor, are dreptate în aceste chestiuni.

Această etapă, plină de nori și lumini, de pași înainte și de pași înapoi, evidențiază importanța unui proces de evoluție care se pornește, se trezește la viață. Nu e mai greu sau mai ușor decât alte momente din viața acestor copii și tineri. Este pur și simplu o perioadă care cere unele răspunsuri speciale, iar fiecare director de echipă va fi asaltat de jucătorii săi, uneori în mare grabă și cu neliniști proprii celui care nu știe sau nu vrea să aștepte până mâine.

Aici se întâlnesc capacitatea intelectuală a unor copii care se cred că au motive să-i pună în discuție de-acum pe antrenorii lor și capacitatea didactică a unor directori de echipă care au nivelul pedagogic care nu-i la îndemâna copiilor, dar pe care trebuie să-l aplice spre binele tuturor”.

1.5.2. Creșterea socială

Copiii încep să „evadeze” din sânul familiei, echipa devine un loc drag pentru ei. Vor să-și afirme independența, dar în cadrul grupului devin generoși, fără condiții.

Antrenorul va încerca unirea membrilor echipei pentru un țel comun, adaptându-i la diferite cerințe, mai mult sau mai puțin convenționale. Disciplina va fi importantă, în echipă apar liderii (liderul), aceștia îl vor sprijini pe antrenor în munca lui, atât în teren cât și în afara lui. Atitudinea jucătorilor, ca valoare etică, îi va predispune pe jucători să fie pozitivi, să dea ce au mai bun în ei chiar și atunci când nu sunt titulari.

Mi-aduc aminte de o secvență dintr-un meci de copii de 14-15 ani jucat, probabil, în Spania. Un jucător înscrie, se bucură – este un gol important al victoriei – tot grupul fuge spre el, să îl felicite. Dar jucătorul sprintează spre o altă zonă, spre tribuna a doua, unde se îmbrățișează (era un gard mic de protecție, așa cum sunt la multe jocuri de copii și juniori) cu un coechipier, îmbrăcat civil, care nu a intrat în grupul jucătorilor trecuți pe foaia de arbitraj. Amândoi se îmbrățișează, iar apoi peste ei vine și restul echipei. Un nucleu frumos, ce este mai fascinant decât un asemenea grup unit?

1.5.3. Creșterea afectivă

Schimbările în dezvoltarea personalității devin din ce în ce mai evidente și radicale. Reflex, copiii constată că se maturizează și sexual. Apar primele sentimente pentru sexul opus. În același timp devin nesiguri în fața unor situații noi.

Menționarea acestor date ar fi suficientă pentru ca antrenorul să vină în întâmpinarea acestei instabilități emoționale și să încerce să dea răspunsuri oportune, cel puțin ușor de înțeles, care să contribuie la risipirea îndoielilor și a dezamăgirilor. Dacă el n-ar putea sau n-ar ști să rezolve aceste neliniști, ar fi bine să fie ajutat de un psiholog, dacă n-o pot face părinții sau profesorii de la școală.

Antrenorul nu dispune de toate răspunsurile care să satisfacă cerințele vitale ale jucătorilor săi. El trebuie să caute colaborarea altor tehnicieni sau experți, pentru ca împreună să reușească să dezvăluie secretul sau să descurce încurcătura din acele situații. Copiii nu știu cum să interpreteze această experiență și au nevoie, omenește vorbind, mai mult ca niciodată, ca directorii lor, oricine ar fi ei, să-i ajute să se descurce cu bine din aceste momente.

Și din nou revenim la antrenor, care trebuie să fie atent la:

- copiii sunt agitați, au anumite stări, trecătoare, uneori nu iau deciziile cele mai bune. Sunt bucuroși, alteori triști, îi leagă și îi afectează în bine sau în rău prietenii din grup. Cei care se închid în ei vor fi dezorientați, punându-și în pericol relația cu grupul. Antrenorul va acționa imediat, eliberând copilul de aceste stări trecătoare, explicându-i că are încredere în el; va scoate în evidență ceea ce este pozitiv. Va reda copilului siguranța pierdută;

- o altă direcție în care pot acționa antrenorii față de acești copii, în această situație, va fi aceea de a insista asupra integrării lor mai responsabile în dinamica echipei. Față de dezorientarea care-i copleșește și de dorința lor de a se izola de toți, sentimentul reînnoit al apartenenței lor la grup va putea să-i readucă la o stare mai euforică, în care să uite de toate momentele neplăcute;

- copilul este plin de bucurie și optimist, vrea să colaboreze cu toată lumea. Antrenorul va trebui să speculeze acest lucru, încredințând sarcini speciale copilului, care trebuie să răspundă pozitiv. Când greșește îl corectăm, îl încurajăm, îi arătăm calea care trebuie s-o urmeze.

1.5.4. Creșterea etică

În această perioadă lumea valorilor se întărește pentru copil, devine mai generos, vrea să fie cât mai corect, își găsește un model pe care vrea să-i imite. Generozitatea este legată de faptul că acești copii nu vor nici un fel de

recompensă materială, ei joacă fotbal gratis, sunt fericiți și mulțumiți că îl practică.

Corectitudinea este legată de „simțul dreptății”, de fair-play, respect față de antrenor, arbitrii, colegi. Legat de model, este bine ca *„să copiezi decât să definești un stil propriu; e folositor să copiezi până când îți faci acel tip personal, dar până când să tot copiezi modelul?”* – **S. Coca.**

Până la urmă imitația trebuie să fie un punct de plecare pentru creativitatea personală. Fiind mai interesați acum, copiii vor respecta mai atent sarcinile stabilite de antrenor. Vor fi mai viguroși în a se afirma, vor avea mai multă încredere în sine, își vor asuma uneori riscuri inutile (ex.: driblinguri prelungite în detrimentul grupului).

1.6. Fotbaliștii între 16-18(19) ani

Este ultima perioadă de formare, cea mai importantă, care practic consolidează procesul educativ-sportiv început de la 7 ani. În această etapă, antrenorii sunt preocupați de dezvoltarea integrală a tinerilor fotbaliști, de maturizarea lor umană și tehnică. Ce se întâmplă, însă?

- tinerii fotbaliști devin mai stabili și mai eficace în luarea deciziilor;
- acceptă necondiționat calitatea și ritmul competiției, practic se apropie de jocul adulților;
- recunosc importanța comunicării, mai ales cea din cadrul propriului grup;
- se dezvoltă și mai mult intelectual, aprofundând motivele pentru care joacă și fac fotbal.

1.6.1. Creșterea intelectuală

Este punctul principal în jurul căruia gravitează schimbările care se observă la aceste vârste; în etapele anterioare vedem că lumea afectivă reclamă prioritatea atenției tuturor directorilor echipei, această preocupare se leagă numai de problemele create de creșterea intelectuală.

Tot ceea ce înainte era distracție, acum este atenție susținută, ceea ce înainte părea imposibil, acum este posibil, tot ceea ce înainte era lipsit de importanță, acum capătă sens, iar ceea ce înainte avea traiectorii iraționale, acum e plin de reflecții.

Antrenorul va avea sarcini mai ușoare în sensul că:

- jucătorii vor fi mai responsabili, înțeleg ceea ce li se cere, sunt gata să îndeplinească orice li se cere legat de fotbal, practic susțin acțiunea având lucrurile clare în mintea lor;

- jucătorii vor deveni mai siguri de sine;

- capacitatea de autocritică a jucătorilor va fi mai mare.

Este o etapă în care antrenorul va culege roadele pe care le-a așteptat în atâția ani de formare.

Nimic nu se poate compara cu această maturizare intelectuală pe care o vor manifesta unii fotbaliști siguri de ei, dornici să ofere fotbalului propuneri personale, apreciate pentru felul lor de a vedea lumea. Fotbalul are nevoie de aceste contribuții tinerești care să-l îmbogățească cu idei noi, departe de rutină și convenționalitate. Să conduci fotbaliști, în aceste condiții, înseamnă pentru orice antrenor o sarcină dintre cele mai pline de satisfacții.

1.6.2. Creșterea socială

Comunicarea devine mai ușoară între jucători și între antrenori și jucători. Aceștia doresc să se afirme, să iasă în evidență în special în joc. Această comunicare întărește spiritul de echipă din punct de vedere sportiv (a nu se confunda cu „spiritul de gașcă” care apare la copii de la vârste mici).

Dorința aceasta de a comunica, manifestată de tineri, trebuie susținută de antrenor pentru a întări dinamismul echipei.

O excepție ar trebui avută în vedere în cazul acestei dorințe de comunicare care conduce viața tinerilor. Ne referim la cazurile, firește izolate, de fotbaliști care din motive particulare, nu ajung să se integreze în grup. Cu sprijinul tuturor, al colegilor și bineînțeles al antrenorului, va trebui rezolvată această izolare, studiind cauzele care stau la originea ei.

Să nu uităm că acești tineri mai sunt încă în faza de maturizare, de consolidare a personalității lor și e posibil să aibă nevoie de o atenție amănunțită față de situația lor, fără să fie afectată dăruirea pe care antrenorul o manifestă față de restul echipei. E cu totul de neînțeles, prins de contradicții, faptul ca un tânăr, parte integrantă în grup, să nu găsească forma de a se lega de echipă, în afara cazului în care cauzele provin exclusiv de la el și ar avea la origine pricini care n-au legătură cu fotbalul. Revine atunci psihologilor, integrați în activitatea echipelor, să intervină în soluționarea acestor cazuri.

1.6.3. Creșterea afectivă

Jucătorii devin mai echilibrați în această perioadă, se controlează mai bine, creșterea intelectuală desăvârșindu-se. Apare și consolidarea sexuală, cu mici și rare excepții. Antrenorul poate folosi diferite situații sufletești favorabile pentru a insista pe aspecte legate strict de fotbal. În antrenamente, acțiunile tehnice și tactice se vor consolida prin momente de maximă intensitate în cadrul învățării. Dacă lucrurile legate de fotbal nu vor fi clare în plan mintal, mai târziu greu le vom mai putea schimba. Tânărul jucător, alegând acum calea profesionismului, va fi aproape, ca să nu spun, un fotbalist format.

1.6.4. Creșterea etică

Pentru jucătorul din această etapă, fotbalul nu mai este o simplă distracție, el dorește să devină (și va deveni) profesionist. Dăruirea lui va fi totală în joc, este conștient că viitorul lui în fotbal îi va aduce mulți bani, chiar dacă nu imediat. Pentru ei victoriile înseamnă totul, succesul este identificat cu reușita deplină. Antrenorul trebuie să elimine eventualele recurgeri la „jocuri de culise”, prin care jucătorii săi ar putea să obțină avantaje. Concepția de fair-play trebuie să primeze. Dorința de autodepășire pe care o manifestă acești tineri, va ușura munca antrenorilor în plan tehnico-tactic, fizic, psihologic (mai ales pe comunicare).

1.7. Identificarea talentelor în fotbal

Identificarea și selecția talentelor reprezintă un domeniu strict al științei sportive, cea care include verificarea și stocarea datelor, în vederea recrutării și păstrării jucătorilor, care va permite derularea programelor cluburilor într-un mod mai obiectiv. Profilul jucătorului care se pretează selecției constă în următoarele criterii:

- a) medical
- b) fiziologic
- c) abilități tehnice
- d) social
- e) fizic
- f) psihologic
- g) dezvoltare – maturitate - educație

Este de precizat faptul că nu există un model perfect pentru identificarea și selecția talentelor. Totul depinde de filozofia și politica clubului sau a antrenorului.

Până la urmă, în opinia mea, **talentul este capacitatea de a face bine un lucru peste media normală.**

Pentru a pregăti talentele pentru fotbalul profesionist este imperios necesar să avem o infrastructură de selecție a acestora. Nu trebuie omis faptul că sunt copii care doresc să se inițieze în fotbal, iar alții doresc să joace fotbal din plăcere. Nu trebuie excluși nici unii, nici ceilalți. Perspectivele sunt însă diferite.

Și probabil, de asemenea, sunt unghiuri diferite de a înțelege și de a pune în practică aceste două forme de a conduce un grup. Nu se lucrează la fel cu copiii care sunt orientați, de la un anumit moment, spre cariera de fotbalist și cu copiii care pot abandona în orice moment fotbalul, spre a se dedica altui sport sau pur și simplu, să nu se mai ocupe de nici un tip de activitate fizică și sportivă.

Elemente care influențează descoperirea și selecția de talente în fotbalul actual

Rolul clubului, al părinților și al jucătorilor

♦ Clubul

Pentru implementarea unui program eficient de descoperire a talentelor este necesară crearea unei rețele bine organizate de cercetare pe teren. Acest proces trebuie să beneficieze în mod necesar de sprijin financiar substanțial.

De asemenea, între structurile de pregătire ale cluburilor și structurile de descoperire a talentelor trebuie să existe relații eficiente de comunicare.

Ce criterii ar trebui să implementăm? Să luăm 3 exemple:

T – tehnică		A – abilități		C – coordonare
I – inteligență	sau	I – înțelegere	sau	D – dribling
P – personalitate		P – personalitate		C – creativitate
V – viteză		V – viteză		C – caracter

De asemenea, acordarea asistenței necesare cluburilor în cadrul procesului de descoperire a talentelor este evident foarte importantă.

După descoperirea talentelor, prin politicile și strategiile cluburilor se asigură un mediu corect de educare și antrenament pentru tinerii jucători care să ducă la dezvoltarea și progresul acestora. Alți factori cheie pentru atingerea acestor scopuri în cadrul clubului sunt: dotările corespunzătoare, antrenori buni, un program de joc

echilibrat etc. toți acești factori promovează descoperirea talentelor și dezvoltarea acestora în prezent sau în viitor.

♦ **Părinții. Rolul acestora**

Trebuie să existe o bună comunicare între părinți, club, reprezentat în primul rând de antrenor și școală. Este un triumf din care copilul va ieși mai greu. Nu trebuie însă să omitem tentațiile de astăzi reprezentate de utilizarea exagerată a computerului, „prieteni” care de multe ori nu sunt prieteni, atracția „cluburilor”. Ca să nu mai vorbesc de tentația drogurilor, mai ales la vârstele formării.

Părinții vor înțelege că implicarea lor trebuie să fie reală, dar să existe o limită! Ei trebuie să sprijine copilul, să-l susțină în momente grele. Tot ei trebuie să perceapă clubul ca pe un partener în educarea și dezvoltarea copilului în această perioadă de formare. De asemenea, trebuie definite cât mai clar standardele de disciplină și comportament pentru copil.

Un exemplu special privind selecția talentelor este Brazilia.

♦ **Brazilia. Dezvoltarea și recrutarea talentelor**

În Brazilia, fotbalul a fost adus de Charles Miller în 1894 care avea asupra lui 2 mingi. Mai târziu a făcut primii pași prin fondarea a două cluburi în Sao Paulo. Am precizat acest lucru pentru a arăta că brazilienii au evoluat și au „crescut” în timp (triplă campioană mondială, 1958-1962-1970), iar vestita de-acum Copacabana nu a fost inventatoarea fotbalului.

Astăzi, tinerele talente joacă fotbal cu mult entuziasm peste tot în Brazilia. Numărul jucătorilor care evoluează în afara granițelor țării a depășit ordinul miilor. Edson Arantes do Nascimento, cunoscut sub pseudonimul de Pele și încă considerat jucătorul numărul 1 al planetei de când s-a inventat fotbalul, este socotit bun național al Braziliei.

Caracteristicile talentului fotbalistic în Brazilia (după Marcos Falopa)

- mingea face parte din corpul său: - coordonare-ochi și picioare – Garrincha, Pele;
- simțul mingii – Ronaldinho, Kaka, Ronaldo;
- joacă fotbal acasă, pe stradă, pe teren, la plajă și la țară;

- joacă fotbal la școală, în cadrul programei școlare;
- are ambiție și entuziasm;
- idoli, tradiție, cultură, întreaga societate „mănâncă fotbal pe pâine”.

Peste tot sunt copii talentați. Persoanele care se ocupă de recrutare îi aduc la cluburi pentru testare și viitoare antrenamente în cazul în care sunt selectați.

Abilitățile de bază reprezintă esența fotbalului brazilian:

- conducerea balonului
- pase
- dribling
- fente
- șuturi
- lovirea mingii cu capul
- stopurile
- abilitățile specifice portarului

Criteriile de selecție a jucătorilor sunt:

- fizice
- tehnice
- tactice
- psihologice

♦ *Caracteristicile fiecărui jucător. Modul de selecție a jucătorilor*

PORTAR

Criterii fizice:

- înălțime
- flexibilitate
- putere
- agilitate
- reflexe bune
- viteză în careu

Criterii tactice:

- poziție
- capacitatea de anticipare
- cunoașterea situațiilor în care trebuie

Criterii tehnice:

- prinderea balonului
- viziune bună
- aruncarea balonului
- repunerea balonului în joc
- devierea balonului

Criterii psihologice:

- stăpânire de sine
- curaj
- spirit de conducător (dirijează)

să plonjeze pentru a apăra poarta și
capacitate de recuperare rapidă

- apărarea)
- responsabilitate
 - hotărâre

FUNDAȘ LATERAL

criterii fizice:

- înălțime medie
- viteză
- recuperare
- putere

criterii tehnice:

- conducerea balonului
- pase
- viziune
- forță de urcare în atac
- șuturi

criterii tactice:

- protejarea balonului
- șuturi cu ambele picioare
- capacitate defensivă și ofensivă

criterii psihologice:

- curaj
- voință
- încredere
- inițiativă
- fermitate

FUNDAȘ CENTRAL

criterii fizice:

- înalt și solid
- puternic
- rapid
- reflexe bune

criterii tehnice:

- conducerea balonului
- pase
- anticipare
- lovituri cu capul
- dribling pe distanțe scurte

criterii tactice:

- protejarea balonului
- cunoașterea off-side-ului
- poziționare
- colaborarea cu mijlocașii și portarul

criterii psihologice:

- stăpânire de sine
- încredere
- concentrare
- curaj
- hotărâre

MIJLOCAȘ

Criterii fizice:

- înălțime medie
- coordonare
- recuperare
- rezistență
- putere

Criterii tehnice:

- conducerea balonului
- pase
- lovituri cu capul
- dribling
- șuturi
- anticipare

Criterii tactice:

- cunoașterea modului de apărare
- cunoașterea modului de atac
- vedere periferică bună
- știe cum să creeze situații favorabile

Criterii psihologice:

- spirit de conducător
- fermitate
- maturitate
- voință

ATACANT LATERAL

(extremă stânga-dreapta)

Criterii fizice:

- înălțime medie
- viteză
- recuperare
- agilitate
- putere

Criterii tehnice:

- conducerea balonului
- dribling/fente
- pase
- precizia șutului

Criterii tactice:

- se mișcă bine
- are cunoștințele necesare
- își menține poziția
- colaborează cu fundașii, mijlocașii și atacanții

Criterii psihologice:

- curaj
- hotărâre
- voință

ATACANT CENTRAL (vârf)

Criterii fizice:

- înălțime

Criterii tehnice:

- conducerea balonului

- dexteritate
- putere
- viteză

- pase
- lovituri cu capul
- șuturi
- dribling/fente

Criterii tactice:

- se mișcă bine
- își menține poziția
- știe cum să creeze spațiu
- știe cum să creeze situații favorabile

Criterii psihologice:

- curaj
- hotărâre
- spirit de conducător

♦ Anii '50, '60 și începutul anilor '70 în Anglia raportat la depistarea tirerelor talente

Fotbalul școlar „sub egida ESFA” a fost metoda principală utilizată de fotbalul profesionist pentru descoperirea de tinere talente, mai ales pentru grupele de vârstă 12-16 ani.

În cadrul acestui proces, jucătorii erau invitați la cluburi unde continua procesul de selecție.

Problema posibilităților limitate de antrenament al tinerilor jucători era una din problemele permanente ale fotbalului profesionist. De exemplu, băieții de 14 ani puteau completa un formular de înscriere prin care:

- se permitea antrenamentul o oră pe săptămână
- nu erau permise competițiile inter-club

Reducerea activității sportive în școli la începutul anilor '80 a dus la apariția „fotbalului de duminică”. Pentru a veni în întâmpinarea acestui curent, cluburile și-au intensificat activitatea de descoperire a talentelor. Cu toate acestea, accesul cluburilor profesionale la tinerii jucători era limitat, lucru îngrijorător pentru cluburi în perioada respectivă.

În 1984 s-a deschis Școala Națională de la Lilleshall și au fost inaugurate centrele de excelență. Băieții nominalizați pentru Lilleshall erau în general promovați de cluburi, întregul proces desfășurându-se sub controlul și monitorizarea Federației de Fotbal.

În 1990 a fost lansat programul de excelență, provenind din centrele de excelență, care a permis un acces sporit și derularea de activități inter-club.

În 1997-1998, „Carta calității” elaborată de Howard Wilkinson, Directorul Tehnic al Federației de Fotbal pune accentul pe dezvoltarea tinerilor jucători.

Conceptul de la baza acestei idei rezida în antrenarea și educarea jucătorilor. Prin acest concept, cluburilor li se permitea acces nelimitat și se crea un program structurat de joc, pentru jucători cu vârste cuprinse între 9 și 19 ani, administrat și monitorizat de Prima Ligă și Federația de Fotbal.

După 1 an, în 1999, existau 38 de academii (19 în Prima Ligă și 19 în Liga de Fotbal).

Unui club i se acordă autorizație de funcționare pentru o academie dacă acesta îndeplinește criteriile stabilite de Liga de care aparține în ceea ce privește dotările, personalul și situația financiară. În medie, fiecare academie are 100-150 elevi înregistrați, cu vârste cuprinse între 9 și 19 ani.

Situația actuală este exact ceea ce își dorea fotbalul profesionist acum 15-20 ani. Se speră că jucătorii provenind din academiile de fotbal, în baza „Cartei calității”, vor avea un nivel tehnic ridicat, mai bun decât al celorlalți jucători din alte țări unde se joacă fotbal.

♦ Cum găsim cele mai bune talente?

Sarcina de a-i căuta pe cei mai buni reprezintă o mare responsabilitate, căci în fotbal apar multe ocazii când un jucător se poate remarca.

Uneori, această formă diferită de a interpreta fotbalul nu-și găsește calea spre acești experți (antrenori) care ar putea-o certifica, alteori da. În primul caz, trebuie să recunoaștem că se pierde un număr mare de promisiuni de calitate excelență, iar în cel de-al doilea, aceste talente, descoperite la timp, se vor bucura de resursele necesare pentru a deveni buni fotbaliști.

În fotbal sunt multe aspirații, multe persoane interesate în descoperirea acestor minunați jucători în formare. Societăți sportive, sponsori, echipe din toate categoriile, particulari străbat terenurile de joc, școlile, cartierele, în căutarea celor mai buni. Întrebarea pe care ne-o punem, este dacă această detectare de talente se face cu suficiente garanții, umane și tehnice, pentru a nu fi încălcate drepturile nimănui și pentru ca să li se ofere tot ceea ce este mai bun acestor copii despre care se presupune că sunt cei mai buni.

Spaniolii cuantifică această căutare, depistare de talente, în patru etape, și anume:

- observare de mulți fotbaliști și a numeroase grupe;
- preselecție a celor care se remarcă în cadrul grupelor sportive;
- verificarea datelor obținute;
- încheierea documentelor de lucru privind fotbaliștii aleși.

Nu toate etapele vor avea aceeași importanță, pentru că nici copiii nu vor răspunde la fel, chiar dacă sunt tratați de aceeași specialiști. Aceștia, oricât de renumiți ar fi ei, nu se vor ocupa așa cum ar fi de dorit de această sarcină de detectare a talentelor și nici toate locurile în care se va face selecția nu vor fi dotate cu aceleași resurse tehnice și umane.

Vorbim de o chestiune complexă, despre care mulți vorbesc și la a cărei îmbunătățire toți doresc să contribuie. Cine nu vrea să educe pe cei mai buni și să-i aibă pe cei mai buni în fabrica sa, în întreprinderea sa, în afacerile sale, în familia sa, în universitatea sa? Dar pentru aceasta se aduc cu greu soluții concrete și mai ales valabile.

Procesul acestei căutări este foarte scump, dacă îl evaluăm în termeni economici, foarte delicat dacă-l explicăm din perspectiva comportamentului etic și foarte complex, dacă dorim să-l ducem până la ultimele sale consecințe:

- cine garantează, de exemplu, că niște copii, recunoscuți ca talente la vârsta de 10 ani și cărora li se va acorda începând de atunci maximă atenție, o să încheie tot ca talente, în fotbalul profesionist, la 20 de ani?

- n-am vorbit că procesul de evoluție al copiilor până la configurarea maturizării lor este expus unor nenumărate schimbări? Aceste schimbări vor avea urmări asupra procesului de selecție ca talente?

- acești copii selecționați de la vârste fragede n-au să abandoneze acest regim special de educație, pe timpul evoluției lor ca persoane? Nu sunt întâmplări în familie care i-ar obliga să abandoneze? Nu vor fi probleme de sănătate, de lipsă de motivație, de preferințe pentru alte sporturi care îi vor îndepărta pe acești copii de la procesul inițial legat de fotbal?

- căutarea de talente își continuă procesul de selecție de-a lungul tuturor anilor. Cu alte cuvinte, cei care lucrează cu aceste grupe cu cei mei buni, nu se vor mulțumi cu prima abordare, cu prima cernere a câtorva copii care la momentul respectiv au dovedit calități optime. Procesul de selecție îi obligă pe toți, în fiecare zi, iar procentul celor care ajung în final pe culme este foarte mic. Selecția, care pornește de la baza piramidei, atinge în vârful ei cel mai înalt probabil unele rezultate și subliniem termenul probabil, deloc mulțumitoare pentru cei care au investit atâtea griji și atâtea bani în această acțiune.

De aceea, când vorbim de căutarea de talente, trebuie să fim dispuși să nuanțăm mult și să cerem mult. În teorie este clară intenția după care se conduce acest proces de selecție, e pasionantă și chiar rentabilă execuția, cel puțin ca declarație de principii. Dar, pe măsură ce timpul trece, acumularea greutăților poate da peste cap toate bunele intenții.

Mai mult, care sunt caracteristicile, dacă se dă o definiție la timp, care configurează profilul copiilor care urmează să fie selecționați? Se referă în principal numai la aspectele tehnice ale fotbalului sau se are în vedere suma contribuțiilor care din toate unghiurile, umane și tehnice, îl caracterizează pe un copil drept un talent în fașă?

Și cine să observe, să catalogheze, să aprecieze drept bune toate aceste note distinctive? Oare rămâne în seama unui singur tehnician procesul complet, căutarea de talente, pe care am împărțit-o, după cum am intenționat, în cele patru etape?

Dacă înmulțim dificultățile legate de această chestiune, nu o facem pentru că ne gândim că ar fi imposibil sau inutil, dimpotrivă, pentru că ne dăm seama de importanța relevantă pentru momentul în care se va structura o pepinieră, un sport în general sau o unitate sportivă în particular.

Înainte de a vorbi de cele patru etape, aș face câteva referiri la viitorul jucător, la președinte (managerul clubului) și la talentul propriu-zis.

♦ Jucătorul

- stabilirea unei relații corespunzătoare cu coechipierii (respect, prietenie, sprijin, modestie); actele de vedetism trebuie stopate din fașă;
- stabilirea unei relații corespunzătoare cu antrenorii și formatorii săi;
- menținerea unui standard personal corespunzător de aspect și comportament atât pe teren, cât și în afara acestuia; înțelegerea acestui lucru se cultivă de la vârste cât mai mici;
- cunoașterea propriilor puncte slabe și forte în ceea ce privește jocul de fotbal; cu cât crește, jucătorul va fi conștientizat să-și cunoască limitele.

Președintele sau managerul clubului îndrumă și conduce stafful său pentru identificarea talentelor. El urmărește în principal mai multe lucruri:

- selecționarea talentelor;
- protejarea talentelor;
- dotările cele mai bune la club privind monitorizarea și securitatea datelor;
- personal de excepție: stafful și cei din afara lui;
- timp maxim pentru depistarea, selecționarea și integrarea talentelor la club.

Deci, clubul, părinții, jucătorul, antrenorul și președintele sau managerul, sunt factori importanți care stau la temelia dezvoltării fotbalului, la progresul permanent al acestuia. Ne mirăm ce a devenit astăzi fotbalul-spectacol! Dar „bijuteria” în jurul căreia gravitează toți, este jucătorul!

Talentul. Noi antrenorii, trebuie să-l aducem pe jucător în postura de a se simți stăpân pe minge și de a înțelege ce înseamnă riscul de a-l pierde. Jucătorul trebuie să se și distreze și să simtă plăcerea de a juca fotbal. În acest fel el poate să-și demonstreze îndemânarea tehnică prin gesturi tehnice care îl reprezintă și pe care le pune la dispoziția echipei sale.

Astfel, copilul va reuși să joace față de ceilalți coechipieri exact așa cum el dorește ca și ei să se poarte cu el, înțelegând cu alte cuvinte ceea ce înseamnă să fie solidar în joc. Jucătorul-copil va trebui pregătit pentru fotbalul care se va juca în viitor (peste 3-5 ani). La cum decurg lucrurile acum (iunie 2013), fotbalul va deveni mai dinamic, mai rapid, mai competitiv și mai eficace într-un spațiu restrâns (criză de spațiu-timp). Jucătorul va trebui să înțeleagă jocul în contextul și tendințele evolutive (jucătorul-copil va trebui să înțeleagă de mic ceea ce i se cere și de ce).

Antrenorul va trebui să aprecieze și să valorifice aptitudinile și atitudinile jucătorilor pe care îi antrenează. Tânărul jucător va trebui să simtă pe timpul formării sale jocul competițional, precum și sacrificiul pe care îl cere practicarea fotbalului (ore de antrenament, cantonamente, ore de odihnă etc.). Spiritul de învingător trebuie format și transmis de la cele mai mici vârste (să nu trecem în partea cealaltă și să câștigăm cu orice preț fiecare meci!).

Să vedem care este diferența între cei care câștigă jocul și cei care pierd:

- câștigătorul trăiește fiecare clipă a jocului;
- câștigătorul dă mare importanță posedării balonului, de către el și de către echipă;
- câștigătorul se pregătește pentru competiție;
- câștigătorul știe ce sacrificiu se cere pentru practicarea fotbalului și greutatea mari pe care le va întâlni în etapele de formare pentru a reuși să fie un bun fotbalist;
- perdantului puțin îi pasă de tot ceea ce îl înconjoară.

Pe baza acestor aspecte deosebit de importante care îi deosebesc pe câștigători de perdanți, în momentul de față există țări care în etapele de formare bine definite îi înlătură pe cei care dau dovadă de mare comoditate. Făcând aceste aprecieri, trebuie

să arăt că toți doresc să câștige, dar ca să reușească, mai întâi trebuie să aibă voința de a se pregăti bine pentru a câștiga și totodată să obțină ceva important: să se bucure jucând fotbal!

Știm foarte bine că un măr stricat aflat într-un coș cu mere bune le strică pe celelalte foarte repede. Așadar, eliminați-i pe cei care creează probleme repetate!

În procesul de descoperire a talentelor și de dezvoltare tehnico-tactică și psihomotrică a acestora vă recomand următoarele:

- consultați-vă pentru a stabili exact criteriile pe care le folosiți pentru selectarea unui jucător; întotdeauna mai multe perechi de ochi văd mai bine decât una singură!;
- gândiți-vă la modul de creare a unei rețele de persoane implicate în descoperirea de talente (ajutoarele scouterilor);
- asigurați formare, sprijin și stimulente pentru persoanele implicate în descoperirea talentelor. Nimeni nu mai face azi nimic pe gratis, mai ales într-un sector atât de important, cel al depistării talentelor;
- organizați întruniri periodice între antrenori și persoanele care se ocupă de descoperirea talentelor;
- manifestați deschidere în ceea ce privește criteriile de selecție; aveți în vedere faptul că există copii care se dezvoltă mai greu – ai 20 de copii în grup, ai 20 de personalități diferite;
- implicați antrenorii în procesul de dezvoltare. Toți antrenorii din centrul de formare trebuie să cunoască jucătorii de la fiecare grupă, nu numai cei pe care îi instruiește el;
- recrutați, formați și repartizați antrenorii în mod eficient; când este conducător, trebuie „să simți” antrenorul – sunt unii care sunt buni la selecție și la prima formare, alții sunt buni la etapele finale când se încheie junioratul;
- comunicați cu regularitate cu jucătorii, părinți și școlile cu privire la evoluția jucătorilor în cadrul programului de dezvoltare al clubului;
- furnizați o structură planificată a oportunităților de dezvoltare, elaborați un proiect care să corespundă gândirii dvs. și strategiei clubului;
- străduiți-vă să asigurați un mediu corespunzător dezvoltării copiilor.

Să trecem acum la cele 4 etape:

● Etapa 1 sau etapa observării

Grupul de observatori calificați vor căuta, printr-o prezență activă, să monitorizeze copiii care joacă fotbal. Acești specialiști, nu persoane fără vreo

pregătire, vor căuta să distingă aspectele care fac obiectul căutării propriu-zise: calitățile fotbalistice dar și cele umane ale copilului, cele care dau valoarea reală a acestuia.

Trebuie cunoscut totul, începând cu familia, școala, prietenii, cei care influențează direct sau indirect activitatea zilnică a copilului.

Cei care se ocupă de observare sunt specialiști care trebuie plătiți. Țări ca Spania, Franța, Anglia, Italia, Germania, etc. au foarte bine pus la punct acest sistem de scouting plătit, recompensat corespunzător. Din păcate, în România, sistemul de recompensare a celor care cresc copii este inefficient, multe valori pleacă, iar cei care i-au depistat și crescut o perioadă de timp, nu se aleg cu nimic.

S. Coca este foarte pertinent din acest punct de vedere:

„Observatorii, din clipa în care își fixează atenția pe un grup de copii sau asupra unui copil, riscă, în primul rând punctul lor de vedere, judecata personală, maniera lor de a înțelege fotbalul, subiectivitatea și, în al doilea rând, avizul lor sau refuzul lor de a-i încadra pe acești copii în etapele următoare ale procesului de selecție a talentelor.

Să ne gândim acum la momentul în care se afirmă, că un copil merită sau nu merită să continue în grupul celor mai buni, ca rezultat al unei observații. N-ar trebui ca acest punct de plecare să fie sprijinit la maximum de posibilitățile umane, admițând cum e logic procentul de eroare care se întâlnește în toate aceste procese?

Dacă fiecare copil este un univers, dacă fiecare copil se trezește la viață și firește și la fotbal în momente nedeterminate sau diferite de cele ale altor copii, dacă fiecare copil se inițiază în această lume a fotbalului conform particularităților sale fizice și psihice, dacă fiecare copil merită să fie observat în profunzime, cum să nu ceri ca pregătirea celor care se dedică observării celor mai buni să fie și ea cea mai bună?”

● Etapa a doua sau etapa preselecției

După primele observări, experții vor fixa grupe cu jucători preselecțati. După trecerea unor teste medicale, tehnice, fizice și uneori chiar psihologice se va urmări:

- capacitatea individuală de integrare în grup;
- plăcerea și pofta de a învăța zi de zi;
- generozitatea ca integrarea și învățarea să meargă mână în mână, exprimând practic vocația de a juca fotbal;
- satisfacția și bucuria de a juca și a se antrena, de a deveni un fotbalist mai bun;
- curajul de a lua decizii personale în antrenamente, dar și jocuri.

Este posibil ca aspectele menționate mai sus să nu se evidențieze în primul moment, și uneori unii copii să nu fie preselecți. Deci:

- să fim atenți, autocritici cu noi înșine, căci dezvoltarea copiilor nu urmează aceeași cale la toți;
- „viața fiecărui copil este o lume aparte”;
- Să intuim ceea ce se va întâmpla în viitor, pentru a valorifica în timp calitatea și talentul copiilor.

De aceea, este important ca acești observatori-antrenori să înțeleagă că în această etapă „este pus în joc o parte din viitorul acestor copii ca persoane și fotbaliști”.

● Etapa a treia sau etapa verificării

Pentru a elimina provizoratul din etapele 1 și 2, vor trebui comparate și verificate toate datele obținute până atunci. Această ultimă verificare va reprezenta o treaptă sigură în efortul făcut de tehnicieni în căutarea talentelor. **S. Coca:**

„Această fază, pe care o numim de verificare, poate duce la confuzii uneori, pentru că obligă să se verifice din nou datele obținute și pune sub semnul întrebării, cel puțin provizoriu, valabilitatea metodelor folosite. Să-l obligi pe fiecare să-și examineze propria sa muncă, de parcă tot ce a făcut până atunci n-ar fi fost bine făcut, înseamnă să pui la îndoială și să anulezi rezultatele din etapele anterioare:

- asta nu înseamnă să te îndoiești în permanență de tine însuși, cu a te supune unei analize mai severe, gândindu-te totuși că de pe urma acestei verificări vor avea întotdeauna de câștigat copiii;

- verificarea este doar o fațetă a muncii de cercetare pe care o realizează observatorii oricărui fenomen uman. Mai mult, fără această muncă de constatare n-ar fi sigure datele selectate la prima abordare a grupelor sportive în care lucrează copiii;

- dacă am propus să se recurgă la autoanaliză când e vorba de propunerile educative pe care antrenorii le oferă copiilor în diferite etape ale creșterii acestora, este logic ca acum să reînnoim această importanță, când e vorba de evaluarea unei judecăți obținute despre ei. Nu este suficientă o privire, oricât de profundă ar fi ea, despre gesturile tehnice ale unor copii, pentru a fi siguri de valoarea ei. Aprecierea conduitelor necesită un examen riguros, departe de orice superficialitate;

Dacă după cum presupunem, munca observatorilor se face în echipă, însoțiți de alți tehnicieni, verificarea rezultatelor care se obțin va atinge un grad mai ridicat de fiabilitate. În fond, despre acest lucru este vorba când se semnează avizul cu

privire la calitatea fotbalistică a unor copii, la orice vârstă ar fi ei și această parafrază oferă o deplină garanție judecării care se emite cu privire la ei”.

● Etapa a patra sau definitivarea formalităților

După ce au fost aleși (selecționați), copiii vor trece în grupele lor de vârstă, adaptându-se lucrului specific. Vor interveni științe ale antrenamentului sportiv ca psihologia, medicina sportivă, biomecanica, biochimia, pedagogia etc., care au un rol consistent în consolidarea tânărului jucător ca talent. Importantă este însă calitatea nu cantitatea.

Un club de fotbal se ocupă de sute de copii, creându-și o pepinieră în acest sens. Clubul va avea astfel de unde să aleagă. Știința se va implica, mă refer la cele mai puternice cluburi formatoare, de la cele mai mici vârste în fotbal (știința aplicată). Asta deoarece nici una din specialitățile științifice care s-au implicat în fotbal nu au adus prejudicii, ba din contră aceștia s-au pus în slujba fotbalului, iar colaborarea devine necesară pentru toți, creând un fotbal mai bun, sub toate aspectele.

CAPITOLUL II

2.1. Antrenorul. Figura acestuia la primele vârste de instruire

La primele vârste, antrenorul trebuie să înțeleagă jucătorii cu care lucrează, mai ales că vârsta cronologică și biologică diferă de la un copil la altul. Unii copii se dezvoltă mai greu față de alții. Coordonarea acestora în teren cât și în afara lui este primordială, antrenorul fiind considerat de multe ori al doilea părinte al copilului.

Standardele de disciplină și comportament, regulile și regulamentele trebuie respectate. Relațional, antrenorul trebuie să aibă cunoștințe la toate nivelurile în sfera fotbalului juvenil. El trebuie să fie pasionat, puternic și stabil emoțional, sociabil, uman, adaptabil, perceptiv, deschis, curios și preocupat permanent de ceea ce este nou.

2.2. Categoriile de antrenori

Dacă anterior am vorbit despre profilul uman al antrenorului de copii și juniori, acum mă voi referi la categoriile de antrenori care se ocupă de aceștia, ținând cont de faptul că ei orientează, conduc, îndrumă și educă jucătorii.

Trebuie să stabilim obiective, plecând de la presupunerea că în grupurile umane sunt jucători-copii dar și jucători-juniori. Sarcinile care revin fiecărei grupe răspund unor caracteristici care nu au un numitor comun.

Spre exemplu, cum deosebim o echipă cu copii de 10 ani față de una de 12 ani? Sau cum distingem trăsăturile particulare ale unui copil de 12 ani integrat într-o echipă de 13 ani?

O dată mai mult trebuie să recurgem în expunerile noastre, la o reflecție generalizată, în jurul unei serii de concepte care ne pun la dispoziție elemente valabile pentru a lucra cu toți. Iar după aceea, antrenorii, fiecare la echipa sa, vor aplica aceste criterii.

În aceasta va consta, în mare măsură, talentul de conducere al antrenorilor, în adaptarea înțeleaptă a ideilor formulate, pentru că este practic imposibil să se scrie o carte cu rețete, cu soluții valabile, umane și tehnice, pentru toate grupele.

Nu voi da o „rețetă” prin care să fixez modelul antrenorului de copii și juniori. Fiecare își va angaja propria opinie, subiectivă și demnă, care poate sau nu să coincidă cu a altora, toate fiind valabile dar și discutabile.

Există multe feluri de a fi antrenor la aceste prime vârste din viață, poate chiar un profesor sau un inițiator. Dacă vorbim de integritate, lider, experiență, pedagogie, putem „creiona” un model.

Importantă este sarcina antrenorilor de a conduce echipa. **S. Coca:**

„Orice antrenor se află în fruntea unui grup de oameni, răspunde, într-un cuvânt de acea echipă pe care o orientează conform unui plan de acțiune și de gândire. Iar aceste idei și aceste decizii sunt cele care îl definesc pe el în munca sa de zi cu zi. Astfel, se va vorbi despre antrenori mai apropiați de jucători, mai autoritari, mai fermi în convingerile lor, mai mult sau mai puțin reușiți în îndeplinirea funcțiilor lor. Criticii, rezultatele, conducătorii, fanii, toți vor adăuga pe foaia de servicii a acestui antrenor observațiile lor particulare. De aici vom conchide, când se va încheia traiectoria muncii fiecăruia, care este valoarea reală pe care fiecare moment, unii sau alții, i-au atribuit-o acelui antrenor, care pentru unii a fost minunat, iar pentru alții n-a fost chiar așa.

Concluzie unanimă în momentul stabilirii unui arhetip a ceea ce trebuie să fie un antrenor model? Categorie nu. Există modele, dar la plural, pentru că există moduri diferite de a fi și de a se purta în fotbal. Dar nimeni nu pretinde să modeleze, cu alte cuvinte să prezinte drept model unic figura unui exemplar uman și tehnic care să răspundă tuturor exigențelor din conducerea echipelor. Experiența, studiul, analiza, vor face restul”.

2.3. Competența antrenorului la primele vârste de instruire

Ce este competența? Putem spune că este suma calităților și aptitudinilor care i se cer unui antrenor? Eu cred că da.

Competența echivalează cu a cunoaște în teorie și practică mecanismele care fac posibilă preluarea unui grup de copii care iubesc fotbalul (fiecare având motivația lui), care se întâlnesc să se joace sau să-și clădească un viitor.

Ar trebui totuși să știm ce competențe încredințăm antrenorilor când conduc echipe de această vârstă și ce răspunderi vor avea ei pentru a fi recunoscuți ca competenți.

Am putea spune că aceste competențe trebuie să ajungă, pe cât posibil, la un grad de exigență maximă.

Trebuie să admitem că nu toți antrenorii vor fi competenți în a-și conduce echipele pe diferite aspecte. Unii ar putea fi competenți pe un anumit segment (ex.: pregătirea tehnică sau pregătirea fizică) alții pe alte segmente (ex.: pregătirea

pedagogică). Va trebui însă să colaboreze și să se ajute cu alți tehnicieni sau colaboratori (ex.: analist video, psiholog).

Antrenorii nu trebuie încărcăți cu răspunderi excesive, gândindu-ne că doar de ei depind rezultatele inițierii la fotbal la vârstele mici. În nici un caz! Sunt multe elemente care scapă controlului antrenorilor și poate chiar nu țin de competența lor.

Dar capacitatea de a fi lider și a coordona membrii echipei este primordială, la fel ca și aceea de a folosi inițiativele celorlalți membri ai echipei și de a le integra în efortul comun.

2.4. Autocunoașterea

S. Coca spune: „*cum se cunoaște fiecare pe sine sau în ce măsură fiecare dorește să studieze ca să fie antrenor?*” oare se preocupă antrenorul să-și cunoască mai mult jucătorii decât să se cunoască pe el? Cum poate demonstra că a acumulat cunoștințe teoretice?

Întrebări care nu au întotdeauna un răspuns clar, deoarece fiecare antrenor este diferit în conducerea echipelor la primii ani de inițiere.

Însă, a analiza constant acțiunile sportive și umane care se fac în fotbal, de către antrenor dar și de către copii, sunt tehnici simple pentru a elimina apariția greșelilor în prim plan.

Un antrenor, chiar mai motivat decât jucătorii săi, ar trebui să nu piardă din vedere această continuă chemare la introspecție, la autocunoaștere, pentru a nu rămâne prizonierul propriilor limite și să fie capabil să vină în întâmpinarea unui alt gen de răspunsuri în caz că n-ar avea succes cu propriile sale poziții. Obiceiul de a se analiza zilnic nu-l va duce, câtuși de puțin, la egoism, asta dacă examenul nu este înșelător. Va fi o condiție pentru a conduce o echipă.

2.5. Autoevaluarea

Interesantă această optică, care la noi are un alt specific. Vorbim de propria stimă, de siguranța de sine. Să-ți pui întrebări ca antrenor cu o multitudine de răspunsuri posibile nu este simplu și nici ușor. Având conceptul propriei stime, antrenorul acceptă o serie de sarcini care îl vor stimula și-l fac să nu cedeze în fața unor obstacole. Își va asuma și anumite riscuri. Într-un cuvânt: se va dăruia!

Calitatea personală va prima în conducerea echipelor, să fii convins că nu ai întotdeauna dreptate, autocontrolul trebuie să funcționeze.

Trebuie să ne gândim că acei copii care se uită în ochii noștri, ai antrenorilor, spun de multe ori: „dacă ei spun așa, înseamnă că așa este!”. Iar această convingere ne fundamentează autoritatea.

2.6. Autoritatea și lucrul în echipă

Autoritatea este puterea pe care o are antrenorul asupra copiilor și juniorilor dată de o autoritate care l-a numit în această funcție. Această autoritate are însă legătură cu educația.

A educa, înseamnă pentru antrenor înțelepciune, siguranță, curaj și încredere. Dacă tinerii fotbaliști au încredere încă din prima clipă în antrenor, atunci disciplina grupului nu va ridica nici o problemă.

„Autoritatea se naște și se transmite din clipa în care fotbalistul cunoaște personalitatea antrenorului său, prin trăsături care-l deosebesc: cum comandă, cum judecă problemele, cum creează, cum stabilește relațiile, cât e de sigur, cum se interesează de echipă ...

Nu e vorba de o simplă ascultare, de la sine, față de o persoană numită antrenor, ci de acordarea încrederii unui antrenor, căruia i se recunoaște, fără efort, că este superior, că este un reper necesar pentru tot ceea ce face echipa.

Când mai târziu – chiar în cazul profesioniștilor – se vor plânge de lipsă de disciplină în cadrul unei echipe, va trebui să se întrebe despre comportamentul autoritar sau de autoritatea antrenorului față de jucătorii săi. Cu alte cuvinte, dacă este înțeles favorabil sau nefavorabil conceptul de autoritate. Unde se află cauza acestor cazuri de indisciplină, la antrenorul lipsit de autoritate și care n-a fost capabil să merite respectul jucătorilor săi sau la fotbaliștii care nu respectă categoria recunoscută a antrenorului, dar e posibil ca el să fi creat această respingere, din pricina exigenței sale?

La aceste prime vârste din viața copiilor nu vor apare probleme de indisciplină de acest gen. De aici întrebarea cu privire la autoritatea antrenorului rămâne circumscrișă în termenii deja menționați: o are prin calitatea sa personală sau o exercită doar pentru că a fost numit?” **M. Moreno.**

Trecând la lucrul în echipă, trebuie specificat că un antrenor nu poate singur să rezolve procesul de căutare a talentelor, precum și inițierea acestora. El trebuie să muncească în echipă.

Fiecare antrenor ar trebui să aibă un anumit număr de colaboratori. Uneori plătiți, alteori nu. Lumea fotbalului s-a schimbat, este un uriaș cu zeci și sute de necunoscute sau ... „cunoscute”. Fotbalul este un imens proiect, tehnic dar și uman, care pleacă de la primele vârste, trece pe la copii și juniori, consolidându-se la vârsta adulților. În jurul lui gravitează milioane de iubitori, tehnicieni, ziariști, sponsori, televiziuni, etc., punând în mișcare sume mari de bani.

Fotbalul ca școală pentru copii, ca sport, ca profesie sau afacere, trebuie să se dezvolte pe o bază tehnică și etică cu profesioniști care pot comunica și lucra în echipă.

2.7. Ce sarcini va avea antrenorul

2.7.1. Sarcina educativă

Sarcina educativă este vitală. Este un proces complex, în care copiii se simt bine ca oameni dar și ca fotbaliști. Antrenorul-educator are sarcina de a pune un grup de copii în contact cu lumea prin practicarea jocului de fotbal, dar și prin experiențele pe care aceștia le cumulează.

Acești copii vor crește „în interior”, fiind responsabili de ceea ce fac, dar vor crește și „în afară”, putând stabili relații de comunicare cu ceilalți în cadrul grupului sau al echipei.

Trebuie ținut cont și de competiție. Fotbalul este o competiție și cine se va apuca de el va concura. Aici antrenorul va trebui să orienteze caracterul competiției spre un țel educativ.

Când se apucă de fotbal, copiii trăiesc stări sufletești bogate, nuanțate, dezvoltându-se mintal, afectiv, social. Ei suferă când pierd, se bucură exploziv la goluri și victorii, se sacrifică pentru echipă și vor să joace fotbal cât mai bine. Aceste trăiri le cresc personalitatea treptat, ei făcând în general ceea ce li se spune, având sens ceea ce vine de la antrenor și mai puțin ceea ce realizează personal.

Dar educațional, antrenorul va accepta fie acordarea unui rol mai mare ca protagoniști copiilor, fie va fi mai puțin îngăduitor cu inițiativele individuale. În ambele situații, educația este și rămâne sarcină prioritară.

Îl citez pe **S. Coca**:

„Consecințele negative care ar putea apare din tratarea negativă a unor aspecte din formarea integrală a copiilor și tinerilor, ca urmare a ignoranței antrenorilor lor, sunt incalculabile. Cu greu se vor putea depăși aceste rezultate atât de dăunătoare.

Copiii, mai ales ei, se angajează cu atâta entuziasm în aceste etape de învățare a fotbalului, încât luând de bune indicațiile antrenorilor lor, și le însușesc cu toate consecințele. Ca după aceea să scapi de aceste proaste deprinderi sau de aceste gesturi tehnice prost învățate sau de aceste atitudini omenesti care nu sunt orientate perfect, va însemna o sarcină aproape imposibilă.

Dacă antrenorii, obligați să facă față acestei acumulări de angajamente, nu s-ar simți pregătiți pentru această muncă atât de complexă, ei ar trebui să refuze să mai răspundă de acel grup de copii și de tineri. În acest caz ar prevala obligația etică a unor profesioniști care nu sunt dispuși să afecteze în nici un fel dreptul copiilor de a fi educați cu toate garanțiile posibile.

Copiii și tinerii nu sunt câtuși de puțin un eșantion experimental, de laborator, cu care să faci încercări de tot soiul.

O ultimă apreciere în legătură cu această sarcină de conducere: antrenorul în fiecare caz, respectiv în funcție de caracteristicile copiilor care alcătuiesc echipa sa, va stabili alt tip de priorități, pe lângă cea care va rămâne întotdeauna pe primul plan – cea educativă – optând pentru cele pe care le consideră și posibile în munca sa.

Nu întotdeauna antrenorul va dispune de resursele ideale, materiale și de colaborare umană încât să poată fi eficient în munca sa educativă. Există multe și variate împrejurări, în lumea fotbalului, care n-au nimic de-a face cu dorința de a le oferi copiilor cele mai bune răspunsuri educative:

- unde, pe ce terenuri fac practică de fotbal acești copii? La ce ore, pe lumina zilei, pe lumină artificială, în semiîntineric? Cu ce echipamente și cu ce baloane? Câți tehnicieni are la dispoziție? Ce fel de asistență medicală au? De câte ori pe săptămână?

Sunt atâtea întrebări simple, indispensabile, care nu dau răspunsuri potrivite, astfel încât un singur antrenor se va vedea obligat să aleagă între mult și puțin, între optim și normal, între ceea ce toți credem că e cea mai bună ofertă posibilă pentru copii și oferta care realmente există.

- va trebui să părăsească acest grup de copii pentru că nu dispune de toate resursele posibile sau merită să se ocupe de ei în ciuda sărăciei? În asemenea situație fiecare antrenor va găsi cel mai bun răspuns.

Reînnoim aspirația noastră ca să se acorde copiilor care au ales fotbalul drept prilej de joacă sau ca o promisiune pentru viitor, aceste garanții minime, încât pornind de la sarcinile de conducere și de educație, să înceapă o acțiune demnă care să le îndeplinească dorințele”.

2.7.2. Sarcina de transformare a copiilor și juniorilor

Antrenorul va fi un educator responsabil la primele vârste, este martorul transformărilor excepționale din viața acestor copii și juniori: fizic, biologic, psihic, etc. Este însă și coautor al acestor transformări, participând alături de părinți și profesori la sarcina de a transforma și îmbunătăți bagajul uman și tehnic al acestora.

Importantă este însă dezvoltarea umană în paralel cu cea fotbalistică. Aspectele pozitive – sacrificiu, integrare, constanță, dăruire, dar și cele negative – egoism, abstracții, teamă, indecizie, sunt toate efecte de transformare a copiilor și juniorilor.

Când antrenorul conduce o echipă el o transformă, nu numai comandă dar și caută să scoată de aceștia ce este mai bun.

2.7.3. Sarcina de moderație

Sarcina de moderație este cea de normalitate și bun simț. Practic, în relațiile dintre antrenori și copii nu trebuie să existe tensiune, trebuie să predomină calmul, discreția, colaborarea. Orice greșală tehnică sau chiar de comportament nu trebuie sancționată imediat pentru a nu provoca crispări. Copiii știu de multe ori când greșesc. Când nu realizează ei greșeala, antrenorul va indica modul de corectare.

Vorbim și de competența și autoritatea antrenorului. Conducând o echipă, când corectează greșelile, antrenorul nu trebuie să urle, să amenințe și să pedepsească orice. El trebuie să folosească rațiunea și calmul, iar copiii fotbaliști vor aprecia acest lucru.

Să favorizeze un climat de normalitate și moderație, fără abuzuri, impunând reguli și norme care vor fi respectate. S. Coca spune că „autoritatea și normalitatea trebuie să trăiască împreună”.

Antrenorul să stimuleze plăcerea în antrenament, în vestiar și chiar în deplasări (turnee, jocuri amicale și oficiale).

Și atunci când se face analiza unui joc sau a unor jucători ca și comportament în joc, sentimentul trebuie să fie pentru toți același: că se simt bine! Ceea ce este negativ și ceea ce este pozitiv, trebuie să fie în aceeași balanță.

Eșecul nu trebuie să fie un motiv de supărare, trebuie să învățăm din el și să remediem erorile.

Cât ar fi de mici, succesele trebuie apreciate, mai ales la copii. Tuturor ne place să fim lăudați, așa că să-i lăudăm și pe copii.

Antrenorul să nu încurajeze vedetismul, ci să-l tempereze sau să-l stopeze dacă este cazul. Copiii nu trebuie copleșiți cu multe răspunderi, greutățile pe care le au în față trebuie să-i stimuleze și să-i motiveze.

Priceperea antrenorului în a conduce echipa este legată mai ales de răbdare la nivelul copiilor și juniorilor. Educația nu admite rezultate pe termen scurt, nu poți să obții în câțiva ani ceea ce se obține în mod normal pe întreaga dezvoltare a copiilor. Unii copii vor învăța mai repede, atingând obiectivele mai repede. Alții o vor face mai încet.

Antrenorul va trebui să aibă răbdare cu toți, indiferent de calitatea umană și fotbalistică a copiilor.

Există și lucruri informative, explicative și demonstrative, privind antrenorul vis-a-vis de copii și juniori.

A. INFORMATIV, el trebuie să furnizeze cunoștințe fizice, tehnice, tactice, psihologice privind situațiile care apar în plan teoretic pentru ca jucătorii-copii să poată aborda, apoi practica fotbalul. Această informare este legată de înțelegerea antrenorului.

Copiii, dacă sunt bine informați și „prind” ceea ce le spune antrenorul, vor lua în timpul jocului propriile inițiative, adăugând acest lucru la învățăturile primite.

Această informație nu este obligatoriu de îndeplinit, ci reprezintă un punct de plecare în care fiecare copil „va înțelege fotbalul conform felului său de a fi”.

Nu trebuie omis faptul că un antrenor neinformați nu va putea transmite ce este important, iar viitoarele greșeli ale copiilor pot avea o explicație din acest punct de vedere.

B. EXPLICATIV, antrenorul trebuie să răspundă și să motiveze ceea ce a informat prin idei. Nu putem accepta ca antrenorii să nu explice nimic din ceea ce-și propun și ce fac, doar datorită faptului că ei conduc echipa („eu am spus, faceți așa!”). Improvizarea trebuie să dispară în totalitate.

S. Coca spune că *„fotbaliștii copii și juniori se mulțumesc să dea crezare formulărilor raționale, cu toate că ei nu sunt capabili să cunoască întreaga sferă a ordinelor care li se dau”*. De asemenea, *„nu este vorba de câștigarea unui meci sau a unei competiții pe baza unor rațiuni, ci de a câștiga în maturitate umană și în fotbal. Copiii și tinerii sunt cei care trebuie convinși că rațiunile care li s-au prezentat sunt valabile, iar dacă lucrurile stau așa, ei îmbrățișează această convingere, ca și cum prin simpla acceptare a cuvintelor antrenorului lor ar fi câștigat partida”*.

C. DEMONSTRATIV, în care antrenorul trebuie să arate în mod practic, în fața copiilor, latura reală a jocului pe teren: gesturile tehnice elementare, deplasările, pozițiile, controlul, jocul cu și fără minge, etc., toate reprezentând cunoașterea și interpretarea cât mai corectă a fotbalului.

Apare o altă fațetă, repetarea lucrurilor învățate sub supravegherea directă a antrenorului. Nu toți însă vor asimila la fel și în același ritm. Intr-un cuvânt, fiecare va învăța în felul lui. De aceea, antrenorul va trebui să-și diferențieze metodele pe măsura posibilităților fiecărui fotbalist.

Din nou, atenționez, răbdare domnilor antrenori! În procesul evolutiv al jucătorilor, toți trebuie să înțeleagă ce li se transmite, să repete și să asimileze.

Iar acest lucru presupune răbdare în timp.

2.7.4. Sarcina de comunicare

*„Nu poate fi înțeleasă conducerea unei echipe – oricare ar fi profilul ei, echipă de copii, de juniori, de adulți, profesioniști, băieți sau fete – fără să acordăm o importanță relevantă **comunicării**, ca relație reciprocă între antrenori și fotbaliști, precum și cuvântului drept mijloc natural, care face posibilă această relație de comunicare.*

Relația și cuvântul se transformă astfel în cele două axe în jurul cărora va gravita problema comunicării umane, la aceste vârste când copii și tineri depind în mod deosebit de antrenorii lor.

Orice antrenor și cu atât mai mult cei implicați în procesele educative, trebuie, prin definiție, să fie o persoană comunicativă. Este imposibil să concepi figura unui antrenor, oricât de mult ar cunoaște el secretele fotbalului, fără ca pentru el relația constantă cu jucătorii săi – în efortul comun de a da un sens muncii echipei – să nu constituie principala sa preocupare.

Pentru că, dincolo de orice altă urgență – și după cum vedem, în acest proces educativ, sunt multe – are prioritate simțul și trăirea comunicării.

Să fii antrenor și să fii director al unei echipe este același lucru cu a fi comunicativ. Îndepărtarea antrenorului de jucătorii săi, lipsa de comunicare între ei, sărăcia cuvintelor pe care le adresează, neglijarea unor chestiuni care necesită lungi ceasuri de convorbiri și de raționamente, tăcerea chiar în momentele cele mai încordate din ceasurile de conviețuire ... toate aceste situații și multe altele pe care le putem enumera, dezvăluie valoarea umană nulă a acelor antrenori” – S. Coca.

Disciplina structurează și stimulează relațiile fotbaliștilor copii.

Echipa este de fapt un grup uman, grup în care părerile și schimburile de idei trebuie armonizate sub conducerea antrenorului. Vorbind de opinii, de tactici sau strategii, relația antrenor-copil și invers, toate acestea reprezintă ceea ce numim COMUNICARE UMANĂ.

Iar această comunicare umană nu se poate realiza decât prin **intermediul cuvântului**.

Antrenorul va avea un limbaj amabil, decent, preocupat în permanență de fiecare cuvânt pe care îl adresează copiilor și juniorilor.

La fel și răspunsurile la întrebările lor să fie atent alese, oricât de complicate ar părea.

Uneori răspunsurile nu privesc numai fotbalul, apar și probleme de zi cu zi din viața copilului, iar acestea (răspunsurile) trebuie să le limpezească gândurile, frământările și liniștea de care are nevoie.

În concluzie, antrenorul ca și director de echipă, trebuie să răspundă și să dea soluții, fiind practic comunicatorul echipei.

Ce greutate avem în a conduce o echipă? Este clar că e greu să antrenezi și să aduci copii la vârste mici. Ca antrenor trebuie să ai calitate, calitate pe care alții nu le posedă.

Putem asemăna antrenorul cu un profesor sau un tată bun pentru copil. Orientarea pedagogică va fi principalul atu.

2.7.5. Antrenorul ca teoretician și practician

Un antrenor care își concentrează efortul pe ședințe practice de antrenament fără să consolideze acest lucru pe o teorie bine construită, va avea probleme.

La fel este invers, când antrenorul care nu se desparte de cărți și de tablă, se va izbi de realitățile de zi cu zi ale fotbalului.

Important este să nu opunem și să separăm între ele teoria și practica, deoarece ele nu există separat!

S. Coca spune că „o teorie se construiește pornind de la practică, după cum practica își găsește justificarea mergând mână în mână cu teoria”.

Este adevărat că există antrenori teoreticieni și antrenori practicieni, făcându-se de multe ori distincție între aceștia (oameni de fotbal, mass-media), exagerându-se uneori posibilele aspecte negative.

Practic, sunt unii antrenori care vorbesc mai mult, argumentează, evoluează, planifică, stau mult la tablă, la fel cum sunt alții care se concentrează pe mișcarea mingii, pe ceea ce se întâmplă pe teren.

Johan Kruiff spunea când activa ca antrenor, că nu este necesar să fii fotbalist mare ca să activezi ca tehnician. Dacă la copii și juniori este necesar să demonstrezi practic, în special la inițiere, la echipele de juniori mari și seniori poți să faci un antrenament bun, deoarece nu mai este nevoie să demonstrezi lovirea mingii sau preluarea, spre exemplu.

Ca să nu mai vorbesc de italianul **Arrigo Sacchi**, care a ajuns vicecampion mondial cu Italia în 1994 în SUA și care nu a jucat fotbal la nivel mare, dar care a rămas în istoria fotbalului și prin celebra frază „*nu trebuie să fi fost cal ca să fii jocheu*”.

Azi se merge mai departe. Cluburi de fotbal din Anglia, Spania, Germania (și nu numai – mă refer aici la Atletico Bilbao, Leeds United, Bayern München, ca să dau câteva exemple) dau filmulețe scurte înainte de antrenament, în care se prezintă modul în care va fi condusă sau lovită mingea, etc.

Copiii au astfel imaginea vizuală a exercițiului și pot aplica în teren ceea ce au reținut, uneori și fără sugestiile antrenorului.

2.7.6. Numărul de jucători

Numărul de jucători este important la instruire. Un număr ridicat de jucători va crea greutate, fiind împotriva procesului de educație și antrenament, iar antrenorul de copii și juniori ar putea înșela așteptările.

Va fi depășit, inițiind mai mulți copii, cu un program mai accelerat și cu mai mulți participanți. Din această cauză, unii copii vor pleca de la antrenamente dezorientați, chiar frustrați, pentru că n-au găsit acolo răspunsul potrivit sau chiar au fost marginalizați.

Din cantitate nu iese calitate, iar cei mai buni nu se pot afirma din cauza celor mulți și mai slabi.

Numărul mare de participanți nu este un indice pozitiv pentru interesul față de fotbal.

Dacă există mai mulți copii care doresc să practice fotbalul, vor trebui să existe mai mulți antrenori care să-i pregătească.

2.7.7. Antrenorul și lipsa timpului

Să fim bine înțeleși! Când vorbim de lipsă de timp, ne referim la graba cu care antrenorul abordează sarcinile proprii privind inițierea.

Noi românii avem o vorbă: graba strică treaba! Micii fotbaliști, încă din primii ani de instruire, vor trebui să învețe bazele fotbalului, să se miște, să abordeze o competiție.

Dar astăzi în graba de a face de toate, orele de reflecție, de răbdare pedagogică, s-au redus. Se sare peste etape în educație și în conducerea grupului.

Copiii au nevoie ca timpul de ucenicie fotbalistică să fie respectat, să nu fie forțat sub nici o formă.

De ce antrenorii de copii și juniori se grăbesc?

- chiar cluburile cer scurtarea perioadelor de învățare, pentru a avea astfel la dispoziție cât mai rapid jucători din propria pepinieră;
- părinții, care cer ei personal accelerarea procesului de învățare, inclusiv prin lecții private;
- uneori jucătorii, doresc chiar ei să evolueze la un nivel superior, pentru a ajunge cât mai rapid în fotbalul profesionist; unii dintre ei consideră că nu mai au nimic de învățat;
- uneori antrenorii accelerează acest proces, pentru a „arunca” tânărul jucător mai în față și a-l menționa astfel ca produs al său.

S. Coca concluzionează:

„Dacă cu adevărat se pretinde îmbunătățirea fotbalului, trebuie să se organizeze predarea sa conform unor criterii, care să nu țină seama de fabricarea artificială de campioni, ci de maturizarea integrală a unor ființe, copii și tineri, cu drepturile și datoriile lor și cu nevoile lor imperioase de a învăța, fără să fie forțați mai mult decât e rațional.

Mai devreme sau mai târziu, competiția fotbalistică va descoperi toate lipsurile care s-au acumulat de-a lungul unei pregătiri deficitare și vor fi fotbaliștii adulți, cândva copii și tineri, care se vor trezi lipsiți de resurse fizice, psihice, tehnice dintre cele mai elementare, în fața noilor lor obligații profesionale”.

2.7.8. Graba în a obține rezultate imediate. Uzura antrenorului

La noi s-a împământenit la copii, ca în jocurile amicale și oficiale, să câștigăm cu orice preț. Un eșec înseamnă imediat o mare dramă pentru părinți, copii și antrenor!

Mare eroare! Nu putem accepta faptul că un antrenor care nu câștigă tot nu va ști să conducă o echipă cum trebuie. Constrângând copiii să obțină rezultate peste rezultate, care n-au nici o legătură cu vârsta lor, îi rupem de sarcinile proprii vârste și îi transferăm într-un mediu de adulți unde nu au ce căuta.

S. Coca spune că *„nici un antrenor nu este autorizat să încalce ritmurile de creștere ale unei ființe umane”.*

Domnilor antrenori, lăsați copiii să joace, să se joace, formându-i astfel într-o logică a creșterii corporale și psihice evolutive, nepunând presiunea rezultatelor pe spatele lor!

Când vor trece la profesionalism, acești copii deveniți jucători adulți vor evolua evident sub anumite reguli marcate de rezultate imediate.

Până atunci însă, rezultatele copiilor care formează o echipă, rămân pe seama a ceea ce fiecare, în funcție de nivelul dezvoltării personale, poate să ofere.

Legat de uzura antrenorilor de copii și juniori trebuie spus clar că pe umerii lor stau o multitudine de sarcini, unele de conducere, altele de educație, ceea ce ține de pedagogie, psihologie, etică.

Nimeni nu spune nimic despre prețul pe care îl plătesc acești antrenori, atât de modest plătiți, în ceea ce privește uzura fizică dar și morală: oboseala, epuizarea minții, scăderea puterilor, etc.

Cred că în viitor munca în echipă, nu numai la seniori, va avea rolul ei decisiv. Și sunt convins că și rezultatele vor fi mult mai bune!

Așa că să nu ne mire, că odată cu trecerea anilor, antrenorii celor mici obolesc. Poate nu va mai avea răbdarea primilor ani de antrenament când înțelegea mai bine copiii, chiar se „juca” cu ei, era practic între ei. Poate nu va mai îndeplini la fel de bine sarcinile sale.

A preda fotbal este o uzură. Antrenorii trebuie să se perfecționeze permanent (studiu teoretic, practic) pentru a nu repeta aceleași metode de lucru, a nu deveni repetitivi.

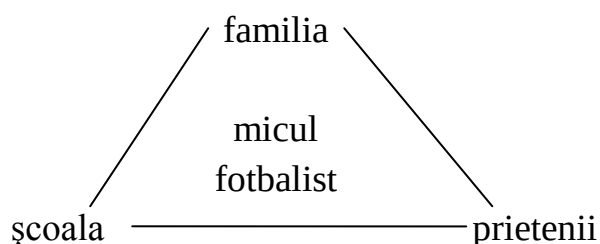
Uzura poate să-i facă să-și piardă chiar și motivația, iar până la rutină și blazare nu e decât un pas.

CAPITOLUL III

3.1. Triunghiul magic

Se referă la cei care au legătură cu micul fotbalist, viitor junior, dar care sunt practic în afara sportului rege.

Ei sunt:

Practic, antrenorul este în contact direct cu micul fotbalist.

Acesta, pentru o perioadă lungă de timp (cam 12 ani) se află sub tutela familiei și a școlii. El nu poate lua decizii în afara acestora.

Adăugând aici și prietenii, vom constata că antrenorul va trebui să utilizeze toate calitățile sale pedagogice și psihologice pentru a-și putea îndeplini sarcina.

Trebuie ca antrenorul să aibă tact, să comunice, să fie educator.

El trebuie să aibă relații cu părinții, școala (profesorii) și chiar prietenii acestor copii.

Antrenorul, spre binele tuturor, în special al copiilor, trebuie să unească și să închidă acest triunghi magic în jurul a ceea ce numim **efort comun**.

3.1.1. Familia

Familia este grupul în care copiii se comportă și „se manifestă ca ființe umane”. Îl consider cel mai important.

Ei depind de familie, fiind condiționați de deciziile acestora până ajung la maturitate.

Părinții orientează și stimulează activitatea copiilor lor, ei fiind de cele mai multe ori cei care îi îndrumă spre fotbal.

Antrenorii, de când preiau inițierea în fotbal a copiilor, își asumă o „autoritate și o funcție educativă” venită și delegată de părinți. Ei răspund pentru acești copii în fața părinților.

Această răspundere față de familie nu va afecta capacitatea de decizie în ceea ce privește organizarea practică, iar părinții nu ar trebui sub nici o formă să se amestece în acest proces de învățare.

Constanta este respectul reciproc între antrenor și familie. Orice parte care nu respectă această constantă, va duce la suferința copilului.

Bazele de lucru vor fi principii de neatinse de către părinți:

- **părinții nu se vor amesteca în procesul de antrenament;**
- **părinții nu sunt antrenori pe margine.**

Aceste principii sunt de bun simț, dar antrenorul se confruntă cu familii și origini diferite.

Deci, el va trebuie să cunoască toate cazurile, să aibă o pedagogie în care răbdarea să fie primordială.

Legătura acestora cu părinții trebuie să fie constantă, pentru ca ambele tabere să găsească soluții în răspunsurile adecvate în momente de cumpănă.

Antrenorul de copii va trebui să valorizeze lucrurile care pe copii îi fac să se simtă bine în viață, pe teren și în afara lui.

A conduce copii înseamnă să-i orientezi spre drumuri și țeluri de viață, acesta având nevoie de toate prioritățile ca ființă umană dar și ca fotbalist.

3.1.2. Școala

Școala contribuie la evoluția și formarea copiilor în viitor. Dincolo de familie, școala oferă numeroase trăiri, este o lume fascinantă, cu exigențe și mai ales cu stimularea cunoașterii.

În cadrul acestui **flux educativ**, antrenorul are și el rolul lui, continuând pe linia sa munca de educație. Ca antrenori avem un avantaj (mic), acela că fotbalul, prezentat ca un joc își arată copiilor fața cea mai plăcută a efortului, aceasta deoarece îi eliberează pe aceștia de unele obligații, făcându-i să facă multă risipă de energie.

Practic, în mod spontan, antrenorul și copiii vor petrece împreună timpul de antrenament și de joc, unii pe margine, alții pe teren.

Fotbalul îi va uni și îi va face pe toți la fel în vestiar și pe terenul de joc, neexistând diferențe de cultură, rasă, religie, etnie.

Iar dacă cumva apar, antrenorul are datoria să le oprească din fașă.

Gines Melendez Sotos (Director Tehnic al loturilor naționale de fotbal ale Spaniei): „Antrenorul să nu uite că în definitiv fotbalul, pentru acești copii, nu este

doar o materie în plus care trebuie studiată, ci o opțiune liberă cu care iau legătura, cu intenția de a se consacra acesteia pe viitor, ca profesioniști”.

3.1.3. Grupul de prieteni

Grupul de prieteni are un rol important în viața micilor fotbaliști, exercitând o atracție puternică asupra acestora. Influența prietenilor nu poate fi negată, ea poate fi pozitivă sau negativă, după caz.

Această influență poate modifica și munca antrenorilor. Dacă vrem să integrăm toți copiii în spiritul grupului sau **să comunicăm cu ei și ei între ei**, vom avea probleme noi ca antrenori, dacă doi sau trei nu vor respecta, ca să spun așa, conceptul de autoritate.

Practic, în acest moment se rupe unitatea echipei, iar sarcina de conducere a antrenorului va deveni mai grea.

Dacă această ruptură este marcată doar de propriile interese ale jucătorilor, sarcina antrenorului devine aproape imposibilă (când un grup nu te vrea trebuie să pleci, de aici și demiterile, mă refer totuși la echipe mari, de seniori).

Consider însă, ca la aceste vârste (mici), dacă sunt stabilite încă de la început reguli de conviețuire și comunicare, atât în grup cât și în afara lui, atunci evident nu vor fi probleme.

CAPITOLUL IV

4.1. Despre arbitri și sarcina lor în joc

Așa cum jucătorii se familiarizează de mici cu terenul de joc și cu mingea, tot așa și arbitrul va pătrunde în viața sportivă a acestora ca o prezență obișnuită.

Antrenorul va fi acela care le va face cunoscută jucătorilor săi sarcina complexă a arbitrilor.

Figura arbitrului în desfășurarea jocului nu va trebui să creeze polemică, acesta va judeca fazele (nu întotdeauna pe placul tuturor!) ca „martori calificați ai jocului, fiind persoane neutre!”

Înțelegerea și comunicarea va trebui să fie reciprocă: antrenor-arbitru-jucător.

4.2. Autoritatea arbitrilor

Dacă tinerii jucători sunt instruiți să-și respecte antrenorul, același lucru trebuie să li se insuflă în privința arbitrilor.

Juniorii vor aprecia și vor lua în considerare:

- neutralitatea arbitrilor;
- încrederea acordată acestora de federațiile naționale, organismele superioare (UEFA, FIFA, etc.) în a aplica litera și spiritul regulamentului de joc;
- etica, care dă un sens uman fiecărei decizii a arbitrilor.

Arbitrilor li se va cere responsabilitatea imparțialității. Dacă n-ar exista această siguranță pusă în mâinile arbitrilor, atunci întreg edificiul fotbalistic s-ar prăbuși.

Mariano Moreno (fost director al Școlii Federale de Antrenori a Spaniei) concluzionează perfect: *„tinerii fotbaliști trebuie să știe că istoria fotbalului se datorează în bună parte, colaboratorii dintre autoritatea morală a arbitrilor, care lasă să se joace și acceptarea lor de către fotbaliști, care se lasă judecați”*.

Înțelegerea rolului arbitrilor este primordială. Dacă de la primele vârste de instruire îi vor înțelege pe aceștia ca tehnicieni și persoane, atunci micii jucători vor fi colaboratori la sarcina complexă a arbitrilor.

Vor respecta deciziile lor, indiferent că aceștia vor sancționa comportamentele sportive sau nesportive.

Trebuie să ne gândim însă, că și arbitrii și jucătorii vor fi judecați public pentru conduita lor.

Fotbaliștii vor fi analizați și judecați de:

- antrenor, prin ceea ce au realizat aceștia pe teren (analiza jocului);
- de către suporteri;
- de către arbitri, „avocați” legali ai jocului.

4.3. Viziunea și evaluarea jocului

Munca arbitrilor va fi mai bine înțeleasă de către jucători, dacă aceștia vor înțelege locul, spațiul, așezarea și perspectiva din care se judecă desfășurarea jocului (aproape de fază sau nu).

Unghiurile din care îți poți da seama de desfășurarea jocului nu întotdeauna vor putea fi alese de arbitri. De asemenea, deplasările permanente ale jucătorilor și ale mingii modifică viziunea asupra jocului.

Starea fizică și psihică în ziua jocului pot determina modificări în înțelegerea și aprecierea unor faze.

Arbitrii trebuie să elimine orice prejudecată în favoarea sau împotriva unei echipe.

Să asimileze aspectele legate de valabilitatea jocului, deoarece nu toate gesturile tehnice care se derulează pe teren vor trebui analizate în aceeași manieră.

Mental, arbitrul trebuie să fie rapid, să cunoască profund regulamentul, dar să studieze și comportamentul jucătorilor (unii asimilează, alții „forțează” lovituri de pedeapsă, etc.).

4.4. Arbitrajul și conducerea echipelor

Antrenorul va avea sarcina educativă de a insufla copiilor, încă de mici, conceptul de autoritate a arbitrilor.

Astfel, disciplina de grup și cea individuală vor fi la un nivel superior.

Îl citez, din nou, pe **S. Coca**:

„Protestele fotbaliștilor, pe de o parte inutile și pe de alta fără legitimarea regulamentului, distrag concentrarea sa de la urmărirea adecvată a fazelor din partidă, afectează fluiditatea jocului, transmit nervozitate colegilor de echipă, îi situează pe cei care protestează în acest fel în pragul eliminării de pe terenul de joc și afectează într-un grad extrem, de neămuit, legătura care trebuie să existe în permanență între toți membrii echipei.

Dacă conducerea echipelor se concentrează pe eliminarea obstacolelor care împiedică eficiența jocului și pe promovarea atitudinilor care favorizează rezultatele cele mai benefice pentru echipă, nu încapе îndoială că protestele repetate fac parte din aceste obstacole, pe care orice director de echipă le va respinge întotdeauna.

Dacă copiii și tinerii observă, fără îndoială, că autoritatea arbitrului nu înseamnă o cenzură neîntemeiată împotriva deciziilor sale, pentru el însuși își corectează greșelile, o vor accepta de bunăvoie. Cum să nu fie câștigat un antrenor de pe urma unei corecte interpretări pe care o fac jucătorii săi cu privire la autoritatea arbitrului?

Un antrenor nu va renunța niciodată să conducă o echipă, după cum un arbitru nu va renunța nici el să conducă o întâlnire. Și atunci cum să nu interpretezi conducerea echipelor, plecând de la evaluarea corectă a autorității, evaluare care îi cuprinde pe toți cei care o au în fotbal?”

CAPITOLUL V

5.1. Concluzii finale

Conducerea echipelor este o temă complexă, care aduce argumente de ordin tehnic, tactic, fizic, psihic, metodologic, etc.

Ceea ce este evident este faptul că figura antrenorului considerat director de echipă este primordială. A conduce nu înseamnă a ordona. Și nici nu presupune că dacă ești antrenor cu diplomă, card și calificare necesară, știi neapărat să conduci o echipă. Vorbim într-un mod evident de un har, o aptitudine, o pasiune nedisimulată a antrenorului formator la copii și juniori.

Ești antrenor și director de echipă la antrenamente, la jocuri, în deplasări, în relația cu părinții, școala, conducerea clubului sau mass-media.

Antrenorul va fi obligat să cunoască grupurile umane în care trăiesc micii fotbaliști: familia, prietenii, școala, deoarece aceste grupuri se manifestă și se configurează în favoarea sau defavoarea copiilor.

Vorbind de fotbalul practicat la primele vârste, am introdus dimensiunea sa ludică, drept una din valorile de bază. Cine se îndoiește de faptul că fotbalul, înțeles ca un joc, le oferă, de exemplu, copiilor un prilej minunat de a se simți legați între ei din punct de vedere social? Și cine se poate îndoii de faptul că simțul jocului este cel care le oferă antrenorilor minunatul prilej de a acționa ca educatori și ca directori de echipă?

Sunt foarte clare deosebirile dintre participarea etică a fotbaliștilor în desfășurarea jocului și virulența cu care unii interpretează acest sport. Copiilor și tinerilor trebuie să li se prezinte, fără explicații ambigue, spiritul și litera regulamentului fotbalului. Nu va fi posibil să se justifice nici una din normele adoptate de un antrenor, fără manifestarea în orice clipă a sensului curat al fotbalului.

Comunicarea ar include trei aspecte: relațiile dintre antrenor și jucătorii lui, antrenor și echipă și cea a jucătorilor între ei. Căci numai prin comunicare și antrenorul poate să-și transmită ideile sale, schimbul de păreri, de critici, de analize.

Și nu pot încheia fără a-l cita pe Cornel Jurcă, un model de pasiune și consecvență în creșterea copiilor și juniorilor, cel care a preluat și introdus coduri de fair-play pentru arbitri, jucători, părinți, antrenori:

♦ Codul fairplay-ului pentru arbitri

1. Îmi voi modifica regulile și reglementările pentru a se potrivi nivelului de aptitudini al jucătorilor mei;
2. Voi folosi bunul simț pentru a mă asigura că „spiritul de echipă” pentru copil nu este pierdut prin joc suprasolicitat;
3. Acțiunile sunt mai grăitoare decât cuvintele. Voi lua măsuri ca pe teren și în afara terenului, comportamentul să fie în concordanță cu principiile unei bune sportivități;
4. Voi lauda ambele echipe pentru jocul bun, ori de câte ori o asemenea laudă este meritată;
5. Voi fi consecvent, obiectiv și amabil în considerarea tuturor abaterilor;
6. Voi acționa întotdeauna pentru promovarea fair-play-ului;
7. Voi crea un mediu pozitiv și constructiv pentru a ajuta participarea și distracția copiilor;
8. Voi face un angajament personal din a mă menține informat cu privire la principiile sănătoase de arbitraj și principii de creștere și dezvoltare a copiilor;
9. Mă voi bucura de meci, voi fi prietenos și voi încerca să-mi îmbunătățesc aptitudinile la fiecare meci.

***VĂ ROG SĂ JUCAȚI CORECT!
DE DRAGUL JOCULUI!***

♦ Codul fairplay-ului pentru jucători

1. Voi participa deoarece eu îmi doresc și nu pentru că părinții sau antrenorii mei doresc acest lucru;
2. Voi juca conform regulilor și în spiritul jocului;
3. Îmi voi controla mânia – dorința de a mă bate și de a mă certa pot strica activitatea tuturor;
4. Îmi voi respecta oponentii;
5. Mă voi strădui să fiu un adevărat coechipier;
6. Voi reține că a câștiga nu este totul – că distracția, îmbunătățirea abilităților, ați face prieteni și a te strădui, sunt, de asemenea, foarte importante;

7. Voi recunoaște toate jocurile/performancele bune – cele ale echipei mele și ale oponentilor;
8. Voi reține că antrenorii și arbitrii sunt aici pentru a mă ajuta. Le voi accepta decizia și le voi arăta respect.

***VĂ ROG SĂ JUCAȚI CORECT!
DE DRAGUL JOCULUI!***

♦ Codul fairplay-ului pentru părinți

1. Nu îmi voi forța copilul să facă fotbal;
2. Voi reține faptul că micuțul meu face sport de plăcere și nu pentru mine;
3. Îmi voi încuraja copilul să joace conform regulilor și să rezolve conflictele fără a recurge la ostilitate sau violență;
4. Îmi voi învăța copilul că strădania este la fel de importantă ca și a câștiga, astfel încât copilul meu să nu se simtă niciodată înfrânt de rezultatul unui meci;
5. Mă voi strădui să îl fac pe copilul meu să se simtă învingător de fiecare dată, laudându-l pentru jocul corect și plin de strădanii;
6. Nu îl voi ridiculiza niciodată și nu voi țipa la copilul meu pentru că a făcut o greșală sau pentru că a pierdut o competiție;
7. Voi reține că toți copiii învață cel mai bine prin exemplu. Voi aplauda jocul/performancele bune ale echipei copilului meu și a oponentilor lor;
8. Nu voi pune sub semnul întrebării judecățile sau onestitatea arbitrilor în public;
9. Voi susține toate eforturile pentru a elimina abuzul verbal și fizic din activitățile sportive ale copiilor;
10. Voi respecta și voi arăta apreciere față de antrenorii voluntari care își oferă timpul pentru a oferi activități sportive copilului meu.

***VĂ ROG SĂ JUCAȚI CORECT!
DE DRAGUL JOCULUI!***

♦ Codul fair-play-ului pentru antrenori

1. Voi fi rezonabil când voi planifica jocurile și antrenamentele, amintindu-mi că tinerii jucători au alte interese și obligații;

2. Îmi voi învăța jucătorii să joace corect și să respecte regulile, arbitrii și adversarii;
3. Mă voi asigura ca toți jucătorii să primească instruire, susținere și timp de joc în egală măsură;
4. Nu îmi voi ridiculiza sau nu voi țipa la jucătorii mei pentru greșelile comise sau pentru performanțele slabe. Voi reține faptul că toți copiii se joacă pentru a se distra și trebuie să fie încurajați pentru a avea încredere în ei;
5. Mă voi asigura că echipamentul și amenajările sunt sigure și se potrivesc vârstei și abilităților jucătorilor;
6. Voi reține faptul că toți copiii au nevoie de un antrenor pe care să-l respecte. Voi fi generos cu laudele și voi da un bun exemplu;
7. Voi obține instruire bună și voi continua să îmi actualizez aptitudinile de antrenor.

***VĂ ROG SĂ JUCAȚI CORECT!
DE DRAGUL JOCULUI!***

LISTA MATERIALELOR BIBLIOGRAFICE

1. Apolzan, D. Fotbal. Tehnica jocului. O altă abordare. Editura Rotech-Pro, București, 2013
2. Coca S. Conducerea echipelor. Editura Federației Regale Spaniole de Fotbal, Madrid, 2006
3. Epuran, M. Motricitate și psihism în activitățile corporale. Volumul 1 și 2, Editura Fest, București, 2011
4. Moreno, M. Formarea tehnicienilor de fotbal. Editura Federației Regale Spaniole de Fotbal, Madrid, 2007
5. Tournier, P.
Rethacker, J-P Da formation du footballeur
Comment devenir joueur professionnel. Editura Amphora, Paris, 1999
6. Wein, H. Futbol. A la medida del nino. Editura Federației Regale Spaniole de Fotbal, Madrid, 1995.
7. Wein, H. Imparare il calcio. Editura Mediterranee, Roma, 1994

